Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 19. Dnia 8. października 1895. XXII. rocznik.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Teofil Merunowicz.

Bank związkowy.

Tegoroczny zjazd delegatów stowarzyszeń związkowych stanie się pamiętnym w dziejach rozwoju stowarzyszeń udziałowych w naszym kraju. Po dwudziestoletnich bowiem usiłowaniach bezowocnych ma nareszcie utworzoną być przy sposobności tegorocznego Walnego zgromadzenia Związku centralna instytucya finansowa dla stowarzyszeń związkowych pod nazwą „Banku związkowego“.

Od pierwszej chwili, odkąd istnieje Związek. nigdy ta sprawa nie schodziła z porządku dziennego obrad naszych I nie ma ani jednego pomiędzy wybitniejszymi pracownikami na niwie rozwoju stowarzyszeń udziałowych w naszym kraju, który nie pracowałby nad jakiemiś projektami, mającemi na celu utworzenie centralnego zakładu finansowego przez stowarzyszenia związkowe dla fachowego pośrednictwa w ich interesach pieniężnych. Teraz jednak, gdy stowarzyszenia pozazwiązkowe coraz silniej zaczynają oskrzydlać stowarzyszenia, należące do Związku naszego, wzmocnienie ich łączności organicznej przez uzupełnienie Związku zakładem finansowym, wyłącznie na usługi stowarzyszeń związkowych przeznaczonym, stało się potrzebą naglącą.

Wiadome są trudności, jakie należało nam zwalczać w dążeniach do założenia Banku związkowego. Najnaturalniejszą formą ustroju takiej instytucyi byłoby utworzenie spółki akcyjnej Niezamarły dotąd duch staroaustryackiego biurokratyzmu, który nieraz najżywotniejsze interesa publiczne zgniatał nielitościwie dla małodusznych skrupułów formalistycznych, nie pozwolił Związkowi wprowadzić w życie projektowanej instytucyi centralnej. Gdyśmy przerobili statut przed pięciu laty, natrafiliśmy na nowe jakieś wątpliwości i utrudnienia. tak, że nie pozostało nam nic innego jak wyrzec się na razie dogodniejszej dla wielkiej instytucyi formy przedsiębiorstwa akcyjnego, i musieliśmy powrócić do formy udziałowej spółki.

Rozległe doświadczenie, jakie kierownicy stowarzyszeń związkowych posiadają w prowadzeniu interesów pieniężnych nie pozwala wątpić, że utworzony przez nich przyszły Bank związkowy stanie na wysokości zadania swojego — to jest, stanie się rzeczywiście pożytecznem ogniskiem centralnem ich obrotów pieniężnych, skuteczną dźwignią dla nich i życzliwym, w każdej potrzebie pomocnym regulatorem ich interesów.

Związek nasz stanowił do dziś zbiorową reprezentacyę i moralne ognisko ruchu skupionych w jego szeregach obywatelskich spółek udziałowych. Wyszły z łona Związku „Bank związkowy“ da im znów oparcie i poparcie materyalne. Dwudziesto i kilkoletnim trudem najlepszych pracowników na polu asocyacyi ekonomicznej zdobyte dla stowarzyszeń poważne stanowisko, przez utworzenie przez nich i dla nich Banku związkowego uzyska nową podporę, a utworzenie tej instytucyi będzie nowym dowodem pełnej siły żywotności naszego Związku.

Zakłady pieniężne, które dotychczas stowarzyszenia nasze kredytem swoim wspierały i wspierają. uzyskają w Banku związkowym tylko fachowego pośrednika w stosunkach ich ze stowarzyszeniami. Szlachetni zaś przyjaciele stowarzyszeń naszych, kierujący temi zakładami,

z pewnością życzliwie powitają instytucyę finansową, którą utworzyć zamierzamy — jako pożądany dla nich fachowy organ pomocniczy, uzupełniający działalność Związku, jako sprzymierzeńca szczerego, *dla którego, tak jak i dla ich zakładów, nie zysk marny, ale dobro powszechne, pożytek dla kraju stanowić będzie najwyższy cel istnienia.*

W Banku związkowym przybędzie bowiem krajowi o jedną więcej instytucyj, utworzonych w najczystszej i bezinteresownej intencyi, li dla pożytku ogólnego, dla dobra kraju.

Nie szarpmy się na wspaniałość zewnętrzną naszego przyszłego Banku związkowego. Niech całe jego urządzenie będzie proste i skromne. Ale dobierzmy do zarządu jego wypróbowane, doświadczone siły — ludzi zdolnych, obdarzonych duchem inicyatywy, w działaniu śmiałych, wytrwałych i wytrawnych, a do trudu nielenitwych!

Wówczas — i wówczas tylko Bank związkowy cel swój spełni należycie.

Panowie delegaci stowarzyszeń związkowych, którzy mają wziąć udział w akcie założenia Banku związkowego, spełnią to niewątpliwie w poważnym nastroju, z pełną świadomością, że dają początek pożytecznemu dziełu. Dajże Boże, ażeby dobre nadzieje na przyszłość tej instytucyi spełniły się szczęśliwie!

Stan stowarzyszeń
zarobkowych i gospodarczych w Galicyi
z końcem r. 1894.

Z wydanego świeżo nowego rocznika statystyki stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi za rok 1894, opracowanego przez sekretarza Związku, p. Narcyza Ulmera, przytaczamy następujące szczegóły, które objaśniają stosunki stowarzyszeń:

Z końcem roku 1894 było w Galicyi czynnych stowarzyszeń:

kredytowych . .	330	w porównaniu z r. 1893	+30
spożywczych . .	14	„ „ „	+—
rolniczych .	3	„ „ „	— 1
handlowych i rękodzielniczych .	53	„ „ „	— 3
	400	w porównaniu z r. 1893	+26

Z ogólnej liczby stowarzyszeń było:

z poręką nieograniczoną	112	czyli 28·00%
ograniczoną . . .	285	„ 71·25 „
nierejestrowanych . .	3	„ 0·75 „

Liczba członków wynosiła z końcem r. 1894

u stowarzyszeń kredytowych .	221.778 członków
u innych stowarzyszeń . . .	6.102 „

i wzrosła liczba pierwszych o 24.756, czyli o 12·56%, drugich zaś spadła o 637 czyli o 9·45%, zaś przeciętna wynosiła w stowarzyszeniach kredytowych 739 członków, zaś w innych kategoryach stowarzyszeń 127 członków, nie biorąc w rachubę stowarzyszeń, które zamknięć nie nadesłały.

Udziały członków wynoszą:

u stowarzyszeń kredytowych .	6,861.460 zł. 90 ct.
innych stowarzyszeń . . .	544.876 „ 56 „

i wzrosły pierwsze o zł. 744.694·56 czyli 12·18% a drugie o 61.607 zł. 72 ct. czyli o 12·75%, zatem przypada w przecięciu na jedno stowarzyszenie kredytowe 22.790 zł. 90 ct. a na jednego członka 30 zł. 94 ct. udziałów, a przecięcie to wynosi u innych stowarzyszeń 11.351 zł. 59 ct. na jedno stowarzyszenie, nie biorąc w rachubę kilkunastu stowarzyszeń, które nie nadesłały zamknięć.

Fundusz rezerwowy wynosi u stowarzyszeń kredytowych . . . . . 1,773.219 zł. 93 ct.
u innych stowarzyszeń . . 45.505 „ 31 „
i wzrósł pierwszy o 192.792 zł. 78 ct. czyli o 12·20% drugi zaś o 2.763 zł. 85 ct. czyli o 6·45%.

Kapitał własny stowarzyszeń kredytowych wynosi razem 8,634.680 zł. 83 ct., czyli przeciętnie na jedno stowarzyszenie 28.636 zł. 67 ct., a na jednego członka 39 zł. 01 ct. Ogółem wzrósł kapitał własny o 13·48%.

Kapitał własny stowarzyszeń innych kategoryj wynosi 590.381 zł. 87 ct. i wzrósł o 64.271 zł. 47 ct. czyli o 12·22%, przeciętnie zatem przypada na jedno stowarzyszenie 12.299 zł. 62 ct. a na jednego członka 96 zł. 77 ct. nie uwzględniając stowarzyszeń, które rachunków nie nadesłały.

Wkładki na rachunek bieżący, wykazane w tabelach tylko u towarzystw kredytowych, przedstawiają sumę 21,420.807 zł. 96 ct. i wzrosły o 2,679.108 zł. 62 ct., czyli o 14·30%, w przecięciu zaś na jedno stowarzyszenie przypada wkładek 71.132 zł. 25 ct., to jest o 4.672 zł. 32 ct. więcej, jak w r. 1893.

Inne długi towarzystw kredytowych, wynoszą ogólną sumę 6,335.411 zł. 74 ct., na którą składał się przeważnie reeskont weksli w Banku austro-węgierskim, Banku krajowym i galic. Kasie oszczędności. W znaczniejszej mierze, niż dotąd, udzielały kredytu Towarzystwa zasobniejsze mniej zasobnym.

Cały kapitał obcy wynosił w towarzystwach kredytowych . . . . 27,756.219 zł. 70 ct.
u innych . . . . . . 892.154 „ 44 „

Stosunek tego kapitału do własnego przedstawiał się u Towarzystw kredytowych z końcem roku 1894.

jak 3·21 do 1, podczas gdy w r. 1893. jak 3·08 do 1. — U towarzystw innych przedstawiał się ten stosunek z końcem roku 1894. jak 1·5 do 1, zaś w r. 1893. jak 1·65 do 1.

Stan pożyczek, udzielonych przez towarzystwa kredytowe wynosił z końcem 1894. 34,213.187 zł. 13 ct. i wzrósł o 4,628.846 zł. 40 ct. czyli o 15·65%, zaś stan kredytów, przez inne stowarzyszenia udzielonych, wynosi 561.390 zł. 92 ct. i wzrósł o 125.278 zł. 86 ct. czyli o 28·69%.

Zapas towarów u stowarzyszeń wytwórczych i handlowych wynosi 519.155zł. 81 ct. i wzrósł, chociaż tab. IV. wskutek przestawienia cyfr w druku, ubytek wykazuje.

Reszta pozycyj stanu czynnego u stowarzyszeń kredytowych składa się:

a) z nieruchomości, które wynoszą 648.492 zł. 18 ct. i wzrosły o 224.729 zł. 80 ct.

b) z lokacyi (efektów) *funduszu rezerwowego* i rezerw specyalnych w sumie 1,044.063 zł 75 ct., która w porównaniu z r. 1893. wzrosła o 21·78%. Obie te rubryki dopiero w XX. roczniku do tabeli I. wprowadzone zostały.

c) z innych pozycyj stanu czynnego, wynoszących 716.366 zł. 25 ct., składających się z wartości inwentarza, zaliczek procesowych, nadpłaconych kosztów admin. i t. d.

Czysty zysk, wynoszący u stowarzyszeń kredytowych 605.044 zł. 12 ct., wzrósł w porównaniu z rokiem 1893 o 61.179 zł. 86 ct. czyli 11·25% i umożliwił rozdzielenie następującej dywidendy od udziałów:

36	towarzystw	udzielało	do 4%		dywidendy
56	„	„	od 4	do 5%	dywidendy
63	„	„	„ 5	„ 6 „	„
46	„	„	„ 6	„ 8 „	„
22	„	„	„ 8	„ 10 „	„
8	„	„	„ 10	„ 12 „	„
2	„	„	„ 12	„ 20 „	„

48 nie wykazało dywidendy

49 zamknęło bilans bez zysków.

Czysty zysk innych kategoryj stowarzyszeń wynosi 49.920 zł. 48 ct. i wzrósł o 4.284 zł. 91 ct. czyli o 8·58%.

Kapitał obrotowy towarzystw kredytowych wynosił z końcem r. 1894. 37,827.968 zł. 30 ct., wzrósł zatem o 5,195.836 zł. 89 ct. czyli o 15·94%, — u innych zaś stowarzyszeń wynosił 1,717.038 zł. 73 ct. i wzrósł o 126.481 zł. 42 ct. czyli o 6·99%.

Suma pożyczek, udzielonych członkom w r. 1894. wynosi 63,468.825 zł. 10 ct. i wzrosła o 11·33%.

Ogólny obrót kasowy dochodzi 270 milionów i wzrósł o 34 miliony.

Stopa procentowa od wkładek oszczędności i na rachunek bieżący wynosiła u 330 stowarzyszeń kredytowych:

do 8%	płaciło	3	towarz.,	czyli	0·90%	ogółu	towarz.
„ 7%	„	32	„	„	9·70	„	„
„ 6%	„	86	„	„	26·06	„	„
„ 5½%	„	39	„	„	11·82	„	„
„ 5%	„	78	„	„	23·64	„	„
„ 4½%	„	31	„	„	9·39	„	„
„ 4%	„	12	„	„	3·64	„	„
niewyk. stopy %		49	„	„	14·85	„	„
razem		330	towarz.,	czyli	100%	ogółu	towarz.

Stopa procentowa od pożyczek, członkom udzielanych, przedstawia się jak następuje:

15%	pobierało	1	towarz.,	czyli	0·30%	ogółu	towarz.
do 12%	pobierało	9	towarz.,	„	2·73	„	„
„ 10%	„	37	„	„	11·21	„	„
„ 9%	„	38	„	„	11·51	„	„
„ 8½%	„	14	„	„	4·24	„	„
„ 8%	„	106	„	„	32·12	„	„
„ 7%	„	49	„	„	14·85	„	„
„ 6½%	„	12	„	„	3·64	„	„
„ 6%	„	12	„	„	3·64	„	„
niżej 6%	„	4	„	„	00·50	„	„
niewyk. stopy %		48	„	„	14·55	„	„
razem		330	towarz.,	czyli	100%	ogółu	towarz.

Uroczystość poświęcenia gmachu Kasy zaliczkowej w Łańcucie.

Dnia 19. września b. r. odbyła się w Łańcucie niezwykła uroczystość. Oto w tym dniu zebrało się przeszło 200 uczestników, aby uczcić solennie uroczystość poświęcenia nowego gmachu. Już z rana przed odbyciem nabożeństwa widać było na ulicach Łańcuta wielu uczestników uroczystości, którzy bądź z okolicy, bądź pociągami ze Lwowa i Krakowa pośpieszyli, aby w uroczystości tej wziąć czynny udział. Około godziny 10. wszyscy uczestnicy udali się do kościoła parafialnego miejscowego, gdzie ks. infułat Schedivy, przy asystencyi ks. Zauderera, miejscowego proboszcza i obcych duchownych, i udziale licznej publiczności miejscowej i okolicznej, odprawił solenne nabożeństwo. Po nabożeństwie udali się wszyscy uczestnicy do lokalu nowo wybudowanego gmachu Kasy zaliczkowej i oszczędności, gdzie ks. infułat dokonał uroczystego aktu poświęcenia. Po poświęceniu przemówił do zgromadzonych ks. infułat, pobudzając w pięknych słowach założycieli, kiero-

wników i urzędników tej instytucyi do udzielania kredytu i wspomagania ludzi uczciwych, zasługujących na zaufanie. Bezpośrednio zabrał głos p. Kellerman, prezes Tow. kasy zaliczkowej, witając i dziękując wszystkim obecnym za współudział, a w szczególności duchowieństwu. Z kolei zabrał głos p Żardecki, dyrektor. W przemówieniu swem zaznaczył mowca, że Towarzystwo, istniejące już od lat 22, a założone przez Radę powiatową, a następnie przez tęż Radę przeistoczone na samoistne stowarzyszenie, zawsze działało na pożytek współobywateli, co udowodnił liczbami, wykazującymi dodatni kierunek tej instytucyi. Wspomniał dalej p. Żardecki, że wielu podupadłych członków znalazło w stowarzyszeniu pomoc skuteczną. Przemowy te zakończył p Ulmer, sekretarz Związku Towarzystw zarobkowych i gospodarczych ze Lwowa. On to wyraził się, że tylko spójnia wszystkich Towarzystw i zmierzanie do jednego celu, może wywierać na społeczeństwo wpływ dodatni. Trudno powtórzyć wszystkie mowy, które trwały dość długo, lecz nietrudno wyrazić poważny nastrój, jaki wywarły przemowy wyżej podanych mowców. Na zakończenie przemówień sprawił p. Żardecki obecnym miłą niespodziankę, bo im zakomunikował, że Rada nadzorcza Towarzystwa kasy zaliczkowej w Łańcucie *brevi manu* uchwaliła przeznaczyć na stypendyum dla jednego z uczniów gimnazyum cieszyńskiego 100 zł. Z kolei udali się wszyscy uczestnicy do sali stowarzyszenia „Gwiazdy“, gdzie oglądali wyroby krajowe. Serce raduje się na widok swojskich wyrobów, które dawniej musieliśmy sprowadzać z zagranicy. Obszerną salę założyła i gustownie udekorowała swemi wyrobami szkoła sukiennicza w Rakszawie i wzorowa szkoła tkacka w Łańcucie.

Najprzód oglądali goście zwoje sukna w różnych kolorach i gatunkach, oraz różne wyroby sukiennicze, jako to: koce, chodniki i t. p. Następnie oglądali znaczną ilość wyrobów tkackich. Co za eleganckie ręczniki z orłem polskim, sokołem, jakie płótna i t. p. wyroby! Nie od rzeczy będzie nadmienić, że kierownictwo nad szkołą sukienniczą w Rakszawie obejmuje syn ś. p. Anczyca, znanego i drogiego sercu polskiemu autora: „Kościuszko pod Racławicami“. Kierunek zaś szkoły tkackiej obejmuje sprężysty i znany z dodatniej działalności p. Bazyli Pyptiuk.

Uczestnicy zwiedziwszy wystawę, udali się do lokalności kasy zaliczkowej, gdzie w osobnych ubikacyach zastawiono stoły celem podjęcia gości. Trudno zamieścić wszystkie przemowy, jakie miały miejsce. To jednak wypada nadmienić, że przemawiał to ks. infułat Szedivy, to p. Kellerman, to p. Żardecki, to wreszcie ten i ów z księży, ale wszystkie przemowy tchnęły prostotą i z serca płynącą szczerością. Zabrał dalej głos dr. Fleszar, dyrektor Towarzystwa zaliczkowego, wnosząc na pomyślność Związku Towarzystw zarobkowych toast Następnie wniósł toast p. Ulmer na pomyślność ludu, który działając ręka w rękę z duchowieństwem i inteligencyą, może tworzyć prawdziwą i potężną siłę. Z porządku odczytano liczne telegramy z życzeniami dla Stowarzyszenia, przyczem wzniesiono i z zapałem przyjęto toast na cześć i pomyślność dyrektora galic. Kasy oszczędności, p. Fr. Zimy. Wielką wdzięczność nietylko duchownym ale i zwierzchnikom Kasy zaliczkowej wyrazili w swych przemowach imieniem gospodarzy Magryś i Trojnar. Przemawiali gorąco, wykazując dodatnie działanie nietylko kasy samej ale i jej zwierzchników. Nadmienić wypada, że w gronie uczestników było co najmniej 100 zebranych włościan. Wielu jeszcze przemawiało różnych duchownych i świeckich dygnitarzy, ale dla braku miejsca trudno powtarzać ich przemowy. Serdecznie przemówił na temat „kochajmy się“ ks. proboszcz obrz. gr. Kostuniak z Tarnawki, który to toast uzupełnił włościanin Trojnar Oba te toasty, jak i następny ks. Karakulskiego z Krzemienicy, wywarły wielkie wrażenie.

Pośród obecnych gości zauważyliśmy starostę Marynowskiego, naczelnika sądu Gołębia, ks. kan. Zauderera, Mazanka. Madejskiego i wielu innych, Reicharda, dyr. lasów, Madejskiego, dyr. dóbr, burmistrzów miast: Łańcuta, Przeworska, Leżajska i Żołyni I prezesa tejże Kasy zal. i oszcz a zarazem marszałka pow. Władysława Bzowskiego, p. Drohojowskiego z Ujścia, pp. właścicieli dóbr Turnauów z Urzejowic i Mikulic, Jarowskiego z Woli Rafałowskiej, Wolskiego z Siennowa, Łastowieckiego z Hadlów, Baczyńskiego z Jarosławia, dyr. kasy zal. i takiegoż z Głogowa i wielu innych z duchowieństwa, inteligencyi, mieszczan, naczelników gmin i wielu innych. Około godz. 4. popołudniu pożegnali się wzajemnie uczestnicy, wynosząc z okazyi uroczystości jak najmilsze wrażenie.

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu wrześniu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

Samborski c. k. Sąd obwodowy jako handlowy wpisał do rejestru stowarzyszeń firmę: „Zarejestro-

Sprawozdanie z czynności Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych,

za czas od 1. października 1894. do 30. września 1895.

przedłożone XXI. Walnemu Zgromadzeniu Delegatów.

Szanowne Zgromadzenie!

W życiu stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi rok ubiegły nie zaznaczył się żadnym wypadkiem rozgłośnym. Zeszłoroczna wystawa krajowa we Lwowie nastręczyła stowarzyszeniom naszym sposobność do wystąpienia z przedstawieniem rezultatów ich działań w obec szerszej publiczności. A ponieważ rok 1894 zamykał także dwudziestoletni okres istnienia naszego Związku, więc to znów dało pochop do uwag ogólnych nad położeniem stowarzyszeń związkowych, i drogami dalszego ich rozwoju. Uwagi te znalazły wyraz w uchwałach XX-go Walnego Zgromadzenia, i służyły Wydziałowi Związku za tło w pracach jego w ciągu ubiegłego roku.

Sumy ostateczne, wykazane w świeżo wydanym roczniku statystycznym za rok 1894, wykazują znowu znaczny wzrost stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Wzmogła się ich ilość, pomnożył się znakomicie ich kapitał własny, i rozszerzył się zakres ich interesów. Jednoczą one zastęp około 220.000 członków, rozporządzają kapitałem obrotowym około 40 milionów zł., a suma dokonanych przez galicyjskie stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze w ciągu roku 1894 obrotów kasowych, dochodzi do 270 milionów zł. w. a.

Z przyjemnością zaznacza w tem miejscu Wydział Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, że stowarzyszenia związkowe, które bezsprzecznie stanowią rdzenną podstawę organizacyi spółek udziałowych w naszym kraju, rozwijają się szczególniej pomyślnie. A ponieważ to właśnie stanowi charakterystykę stowarzyszeń do Związku należących, iż celem ich istnienia jest przedewszystkiem dobro ogólne, przeto rozwój stowarzyszeń związkowych znamionuje w ogóle spotęgowanie pożytecznej działalności stowarzyszeń w kraju. Podczas zeszłorocznej wystawy krajowej wyznali to otwarcie niektórzy mężowie, zajmujący w społeczeństwie naszem najwybitniejsze stanowiska obywatelskie, iż przedtem nic nie wiedzieli o potędze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, ani o olbrzymich rezultatach ich mrówczej działalności. Gdy jednakowoż niektóre nasze stowarzyszenia związkowe obchodziły w ubiegłym roku uroczyście bądź to 25 letni jubileusz istnienia, bądź też inna nastręczała się sposobność do wyrażenia hołdu publicznego dla pożytecznej ich działalności, chętnie i jednomyślnie spieszyli reprezentanci wszystkich warstw ludności danej okolicy, ażeby wziąć udział w tych uroczystych aktach. Ta popularność naszych stowarzyszeń związkowych, polegająca na rzeczywistej zasłudze, przynosi im chlubę rzetelną, a zarazem podnosi znaczenie Związku, jako ich zbiorowej organizacyi.

Sprawozdanie niniejsze nie przedstawiałoby jednakże wiernego obrazu obecnej organizacyi stowarzyszeń udziałowych w naszym kraju, gdyby podnosiło tylko miłe i dodatnie jej strony, przemilczając obawy, jakie mimowoli nasuwają się Wydziałowi Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, z powodu ustawicznie wzmagającego się oskrzydlania naszych stowarzyszeń przez rozmaite stowarzyszenia pozazwiązkowe.

Pomiędzy owemi pozazwiązkowemi stowarzyszeniami jest kilkanaście takich, których obywatelski charakter żadnej nie ulega wątpliwości, i które przeto Związek z radością zaliczyłby do swojego grona. Lecz duch separatyzmu, brak zrozumienia pożytku i potrzeby łączenia dobro ogólne na celu mających stowarzyszeń w jednolity zastęp, nie pozwala im ocenić należycie wartości takiej zbiorowej organizacyi, na solidarności i wzajemności stowarzyszeń opartej, jaką przedstawia Związek. Być może, że gdy ustawowo wprowadzony będzie przymus lustracyj, stowarzyszenia te zbliżą się do Związku. Dotąd jednak trzymają się na uboczu.

Na 330 wykazanych w statystyce stowarzyszeń zaliczkowych w Galicyi, z końcem roku 1894 było 171, a zatem przeszło połowa stowarzyszeń żydowskich, założonych w imię wyłączności wyznaniowej, i w przeważnej części służących lichwie. Do końca sierpnia b. r. przybyło znów 18. nowych stowarzyszeń żydowskich, tak, że obecnie dochodzi ich ilość do 190, gdy około Związku grupuje się zaledwie 140 stowarzyszeń.

Dalecy jesteśmy od tego, ażeby wszystkie tego rodzaju stowarzyszenia potępiać. Lecz charakter ściśle wyznaniowy tych instytucyj, nadaje im piętno nieprzyjaźne, konkurencyjne w obec innych stowarzyszeń, działających z niemi na wspólnem terytoryum. Stosunki te świadczą przeto bardzo przekonująco o potrzebie wzajemnego wspierania się tych stowarzyszeń, które za cel swojego istnie-

nia poczytują nie służyć lichwie, ale ją zwalczać. A takie właśnie stowarzyszenia skupia nasz Związek w jednolity silny zastęp.

Lecz nietylko wyznaniowy i ekonomiczny separatyzm, objawiający się w stowarzyszeniach żydowskich robi szkodliwą konkurencyę stowarzyszeniom związkowym. W bieżącym roku zaczęła znów powstawać nowa organizacya stowarzyszeń kredytowych, opierająca się znów na separatyźmie narodowościowym. Są to mianowicie stowarzyszenia ruskie. Gdy kilka takich stowarzyszeń zgłosiło się o przyjęcie do Związku, Wydział wziął tę sprawę pod rozwagę kolegialną przy łaskawym współudziale dyrektora Banku krajowego, Wgo dra Alfreda Zgórskiego, i jednego z członków dyrekcyi ruskiego Towarzystwa asekuracyjnego „Dnister“ Wgo dra J. Kułaczkowskiego, i na podstawie wyniku tej narady określił stosunek Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych do ruskich stowarzyszeń w następującej uchwale zasadniczej:

„Zważywszy, iż dotychczas nigdy nie czyniono różnicy tak w łonie Związku, jak również w stowarzyszeniach związkowych samych, i w ich zarządach, pomiędzy Polakami i Rusinami;

„zważywszy, iż według dwudziestoletnich przeszło doświadczeń Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, wciąganie stowarzyszeń w zakres walk partyjnych, używanie ich za narzędzie i podporę stronnictw politycznych, zawsze zgubny wywierało wpływ na organizacyę i pieniężne rezultaty ruchu interesów stowarzyszeń;

„w obec rozwijającej się we wschodniej części kraju, za podnietą Towarzystwa asekuracyjnego „Dnister“ tendencyi do zakładania odrębnych stowarzyszeń ruskich — na pytanie, czy te stowarzyszenia mogą liczyć na to, iż będą przyjmowane w poczet stowarzyszeń związkowych, jeżeli które z nich o przyjęcie zgłosi się — Wydział Związku stowarzyszeń zarob. i gosp. postanowił trzymać się w tym względzie zasady następującej:

Ruskie stowarzyszenia będą przyjmowane do Związku bez różnicy, zarówno jak i polskie, jeżeli na podstawie dokonanej lustracyi stwierdzonem zostanie;

a) że założenie starającego się o przyjęcie do Związku stowarzyszenia wynikło li z rzeczywistej potrzeby ekonomicznej danej okolicy;

b) że to stowarzyszenie konkurencyi istniejącemu już w tej samej okolicy stowarzyszeniu związkowemu nie czyniłoby;

c) że na czele zarządu stoją mężowie, dający gwarancyę ściśle przedmiotowego i prawidłowego kierownictwa sprawami stowarzyszenia;

d) jeżeli w ogólności stowarzyszenie podda się wszystkim tym warunkom, jakim każde inne stowarzyszenie związkowe według postanowień statutów „Związku“ poddawać się musi.

Tym sposobem utworzoną została podstawa stała do zachowania się naszego w obec ruskich stowarzyszeń, o ile one objawią chęć wejścia z nami w stosunki, podstawa, która — jak się spodziewamy, zarówno u Polaków, jak i u Rusinów nieuprzedzonych powinnna znaleźć uznanie.

Największe jednak i rzeczywiste niebezpieczeństwo dla Związku i związkowych stowarzyszeń widzieć musimy w agitacyi, popieranej przez najpoważniejsze czynniki, a zmierzającej do oficyalnego protegowania rozwoju powiatowych kas oszczędności, wyraźnie na koszt stowarzyszeń zaliczkowych, które we wielu okolicach kraju dotychczas ku ogólnemu zadowoleniu ludności, i z wielkim pożytkiem ekonomicznym dla kraju agendy kas oszczędności spełniają. Agitacya ta przybiera zbyt widocznie cechy nieprzyjaźne stowarzyszeniom naszym — być może wbrew nawet intencyi jej orędowników, z których niejeden dawniej niespożyte położył zasługi około rozwoju naszych stowarzyszeń. Żmudną i bezinteresowną, najczystszem poczuciem obywatelskiem kierowaną pracą licznego zastępu gorliwych o dobro powszechne osobistości, rozwinęły się nasze stowarzyszenia po latach dwudziestu i kilku wśród nader trudnych warunków do dzisiejszej potęgi — i zaiste, nie dały one nikomu powodu do nieufności, kto osądza ich działania przedmiotowo i bez uprzedzenia! I teraz, kiedy ze wszech stron powstają nieprzyjaźne im nowe organizacye, zamiast od swoich doznawać tem gorliwszego poparcia, miałyżby one być usuwane przez nowe instytucye? W czemże polegałaby wyższość tak usilnie forytowanych „Powiatowych kas oszczędności“ nad Towarzystwami zaliczkowemi? Czy w tem, że Kasy oszczędności pozostają pod ściślejszym nadzorem urzędowym? O ile wiemy, istniejące Kasy oszczędności w niejednym wypadku mogłyby ważniejsze oddawać usługi ludności, gdyby nie były tak dalece krępowane owym nadzorem urzędowym. . . .

Lecz stowarzyszenia nasze bynajmniej nie uchylają się od wszelakiej kontroli! Dowodem tego jest ta okoliczność, iż wszystkie Związki prawidłowo i uczciwie zawiadywanych stowarzyszeń, własnym kosztem, i nie szczędząc na to ofiar, zaprowadzają same kontrolę fachową nad swoją gospodarką. Z ich własnej inicyatywy pojawiły się w Radzie państwa wnioski, zmierzające do zaprowadzenia w Austryi przymusowej lustracyi stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. A gdy załatwienie tej sprawy przewleka się, wysłał Wydział Związku w tym roku osobną deputacyę, złożoną z kierownika biura i sekretarza do Wiednia, ażeby w Radzie państwa ponaglić uchwalenie ustawy o przymusowych lustracyach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Referentem tego przedmiotu w komisyi ekonomicznej Izby poselskiej Rady państwa jest prezes naszego Związku, czcigodny poseł Szczepanowski. On też, wespół z patronem Związku niemieckich spółek zarobkowych i gospodarczych w Austryi, posłem Vrabetzem przyrzekli wszelkich dołożyć starań, ażeby ta ustawa jeszcze w ciągu bieżącego roku przez parlament uchwaloną została. Jest przeto uzasadniona nadzieja, iż ustawa ta jeszcze przed upływem bieżącego roku przejdzie przez obie Izby Rady państwa. Poseł Szczepanowski raczył też przyjąć w swój referat wszystkie poprawki tudzież dodatkowe wnioski, odnośnie do tej ustawy przez Związek nasz zalecone.

Spełniając stanowcze polecenie Walnego Zgromadzenia Związku zajął się Wydział sprawą wprowadzenia w życie centralnej instytucyi finansowej dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Stanowi to przedmiot osobnego sprawozdania. W tem miejscu zaznacza przeto Wydział Związku tylko to, iż we wszystkich czynnościach, zmierzających do założenia „Banku związkowego“, działał zawsze w najściślejszem porozumieniu z ogółem stowarzyszeń związkowych, które subskrypcyą wydatną na udziały dowodnie wyraziły, że nie tylko w teoretycznych uchwałach, ale i czynnie uznają potrzebę utworzenia samoistnej instytucyi kredytowej dla stowarzyszeń.

Na wniosek dr. Lechowskiego otrzymał Wydział od zeszłorocznego Walnego Zgromadzenia polecenie, ażeby zbadał dotychczasową organizacyę spółek systemu Raiffeisena w naszym kraju, i zdał o tem sprawę, jak należałoby określić stosunek Związku naszego do tej kategoryi stowarzyszeń — a w szczególności, jakie usługi mogą one wyświadczać ludności włościańskiej w jej potrzebach kredytowych? Wydział Związku wydelegował w tym celu kierownika biura i sekretarza do Czernichowa dla zbadania istniejących tam, a istotnie wzorowo urządzonych dwóch spółek systemu Reiffeisena: jednej kredytowej, a drugiej dla handlu towarowego. Spółkowa kasa oszczędności i pożyczek w Czernichowie wpisała się w poczet stowarzyszeń związkowych. Wynik lustracyi przedstawiliśmy w obszernem sprawozdaniu, wydrukowanem w czasopiśmie związkowem. Jakkolwiek pokrewne stowarzyszeniom systemu Schultzego z Delitsch, różnią się one jednakowoż od nich w całem wewnętrznem urządzeniu zasadniczo, i dlatego stowarzyszenia obu systemów mogłyby złączyć się ze sobą organicznie chyba tylko w takim razie, jeżeliby w uwzględnieniu właściwości naszych stosunków, spółki systemu Raiffeisena zasymilowały się przynajmniej do pewnego stopnia ze spółkami systemu Schultzego z Delitsch.

Sprawa ta zasługuje na głębszą rozwagę, i dlatego nie powinna schodzić z porządku dziennego w kołach, zajmujących się rozwojem w kraju naszym organizacyi spółek ekonomicznych, opartych na zasadzie pomocy własnej, solidarności i wzajemności interesowanych.

Uchwały zeszłorocznego Walnego Zgromadzenia Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w sprawach urządzenia włościańskiego kredytu hipotecznego przedłożyliśmy Sejmowi i Dyrekcyi Banku krajowego. Nadto poruszył w Sejmie jeden z posłów myśli, wyrażone w rozprawach Związku nad tym przedmiotem. Sejmowa komisya bankowa przyznała w sprawozdaniu swojem, że dotychczasowe urządzenia włościańskiego kredytu hipotecznego nie odpowiadają potrzebie, i że teraźniejszy stan rzeczy wymaga zmiany, gdyż dla tak licznej i ważnej, szczególniej u nas, warstwy społecznej, jaką jest włościaństwo, należy koniecznie obmyśleć środki dostarczania taniego, dogodnego i przystępnego kredytu hipotecznego, odpowiadającego rzeczywistej potrzebie. Zgodnie też z opinią Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych uznał także i Sejm, że staranie o zapewnienie małej własności ziemskiej dostatecznego kredytu, jest rzeczą kraju, a względnie jego reprezentacyi, a wreszcie, że do szczegółowego tej sprawy zbadania i przedstawienia odpowiednich projektów jest powołany w pierwszym rzędzie zarząd Banku krajowego, jako instytucyi, którą kraj utworzył do współdziałania we wielkich swoich zadaniach ekonomicznych. Na wniosek komisyi bankowej, której sprawozdawcą był wielce zasłużony poseł dr. Tadeusz Skałkowski, powziął Sejm w kwestyi kredytu włościańskiego jednomyślnie uchwałę następującą:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby zbadał dokładnie obecne warunki kredytu włościańskiego, zabezpieczonego hipotecznie, udzielanego przez Bank krajowy i instytucye lokalne, bądź to zostające w stosunkach z Bankiem, bądź też podlegające ingerencyi Wydziału krajowego i reprezentacyj powiatowych;

b) obmyślił środki, zmierzające do tego, aby kredyt włościański uczynić tańszym pod względem stopy procentowej, dogodniejszym pod względem terminów spłaty, i ułatwionym przez rozpowszechnienie instytucyj lokalnych, zajmujących się tym działem kredytu nie w celach spekulacyjnych, lecz dla zaspokojenia rzeczywistych potrzeb ludności“.

Tym sposobem weszła sprawa kredytu włościańskiego, przez szereg lat roztrząsana na zgromadzeniach Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, na właściwe tory. Związek spełnił swoją powinność, gdy przedstawił w należytem świetle tak doniosłą sprawę. Załatwienie jej — jak sejm sam uznał, należy do kraju. Na kraj przyszła też kolej spełnić w tym kierunku swój obowiązek.

Po tych kilku uwagach co do spraw ogólnego znaczenia, wchodzących w zakres działań Związku, przechodzimy do jego spraw wewnętrznych. Tu wypada nam stwierdzić, że czynności Związku we wszystkich kierunkach rozszerzają się z każdym rokiem. Rok ukiegły dostarcza też nie mało dowodów tego ustawicznego rozwoju Związku. Mianowicie przyjęte zostały do Związku następujące stowarzyszenia:

a) Kredytowe:

Spółkowa kasa oszcz. i pożyczek w Czernichowie, Bank zaliczkowy w Frysztacie (na Szląsku), Bank chrześcijański w Kosowie, Towarzystwo zaliczk. w Mszanie dolnej, Towarz. zalicz. i kred. w Pruchniku, Kasa zalicz. i oszcz. w Rawie ruskiej, Towarzystwo zaliczkowe w Rymanowie, Towarz. pożyczek i oszczędn. w Skawinie.

b) Wytwórcze i handlowe:

Dom robotniczy w Białej, Towarzystwo handlowe w Dębicy, krajowe Towarzystwo handlowe w Krakowie, Kraj. Towarzystwo parcelacyjne we Lwowie, Związek handlowy dla kółek roln. i sklepów wiejskich we Lwowie, Towarzystwo parkietniczo-stolarskie w Sądowej Wiszni. Razem przyjęto 14 stowarzyszeń, wystąpiła zaś

tylko I. Związkowa garbarnia w Rzeszowie z powodu przeistoczenia się w spółkę akcyjną.

W porównaniu więc z rokiem poprzednim ilość stowarzyszeń, należących do Związku wzmogła się o 13, i wynosi obecnie 135.

Doniosłe, ale niemniej trudne zadanie ma Związek do spełnienia wobec stowarzyszeń przemysłowych i handlowych. Organizacya każdego takiego stowarzyszenia wymaga bowiem, aby zastosowaną była do fachowych właściwości przedsiębiorstwa, i wszystkie ich interesa mają cechę zawodową. Na żądanie Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, interweniowaliśmy w kilku wypadkach w sprawach stowarzyszeń produkcyjnych, jak np. Towarzystwa tkackiego „Prządka“ w Krośnie, Towarzystwa tkaczy w Komarnie, Towarzystwa kowali w Sułkowicach i t. d. Sądzimy jednakowoż, że jeszcze ściślejsze unormowanie stosunków Związku z Komisyą krajową dla spraw przemysłowych w kierunku usług Związku w kontroli nad stowarzyszeniami rękodzielniczemi i przy zakładaniu nowych takich spółek byłoby pożądanem.

Towarzystwa handlowe rozwijają się w ogólności słabiej, chociaż ze względu na cenne usługi, jakie mogą świadczyć krajowi przez uzdrowienie handlu naszego, przez niesumiennych wyzyskiwaczy srodze zdemoralizowanego i zdyskredytowanego, powinneby zbiorowe przedsiębiorstwa handlowe, podejmowane w imię dobra powszechnego doznawać tak ze strony światlejszej ludności, jak niemniej także ze strony instytucyj publicznych żywszego, niż dotąd poparcia.

W ogólności, według naszego zdania, tworzenie związków specyalnych *(Unterverbände)* przy głównym Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych znakomicie przyczyniłoby się do pomyślnego rozwoju spółek rękodzielniczych i handlowych. Związki takie mogłyby jednak powstać tylko z własnej inicyatywy interesowanych stowarzyszeń, z ich woli i przy ich czynnem współdziałaniu. Sztucznie wywoływane połączenia nie miałyby warunków żywotności.

Najważniejsza czynność Związku, — lustracye stowarzyszeń, również rozwinęła się w tym roku, pomimo przerwy z powodu zaszłej zmiany lustratora, o czem obszerniej zdajemy sprawę w osobnym referacie. W tem miejscu niechaj nam wolno będzie tylko na tę okoliczność zwrócić uwagę, iż według przekonania Wydziału, jeden lustrator nie wystarcza już do regularnej lustracyi wszystkich stowarzyszeń — zwłaszcza, że nietylko ilość ich jest już za wielką, lecz wiele z nich, zwłaszcza stowarzyszenia produkcyjne i handlowe, wymagają do skutecznej lustracyi rozmaitych specyalnych wiadomości zawodowych. W tej myśli uznaje Wydział za rzecz konieczną rozszerzyć znacznie używanie obok lustratora zwyczajnego także delegatów — zwłaszcza co do stowarzyszeń fachowych.

Suma wkładek na cele Związku, pomimo obniżenia ich w stosunku $^1/_2$% czystego zysku, tudzież wszystkie inne dochody, głównie sprzedaż druków, wzrosły poważnie, jak dowodzi zamknięcie rachunków.

Stan funduszów Związku znajduje się w zupełnej równowadze, jakkolwiek zachowaną być musi pewna oszczędność w wydatkach, ażeby tę równowagę bez potrzeby podnoszenia wkładek utrzymać. Wyrazem tej dążności Wydziału jest preliminarz budżetu Związku, którego cyfry Szanowne Zgromadzenie będzie miało sposobność szczegółowo badać.

Jak zawsze, tak i w tym roku sprawozdanie z czynności Związku musi zawierać wyrazy wdzięczności dla instytucyj, które stowarzyszenia nasze kredytem wspierać raczą, — w pierwszym rzędzie dla Banku krajowego i dla galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie. Dwie te instytucye nie odmawiają nigdy stowarzyszeniom swej wydatnej i życzliwej pomocy w ich potrzebach. I istotnie, — że jeżeliby stowarzyszenia nasze, jak niemniej także i nasz Związek cieszyły się taką samą przychylnością także ze strony innych pierwszorzędnych instytucyj, jakiej doznają ustawicznie ze strony gal. Kasy oszczędności i ze strony Banku krajowego, z pewnością nie potrzebowałyby one obawiać się konkurencyi nieprzyjaźnych żywiołów.

Z wdzięcznością także wspomnieć musimy, że pp. kierownicy filij Banku austro-węgierskiego z życzliwością i zaufaniem potrzeby kredytowe stowarzyszeń uwzględniają.

Ucisk podatkowy i szykany fiskalne dały się uczuć stowarzyszeniom w licznych wypadkach. Rekursa i podania obronne w sprawach podatkowych i należytościowych stanowią też znaczną rubrykę w czynnościach biura Związku. Niejednolite postępowanie władz skarbowych w podobnych sprawach stanowi główny powód zażaleń stron, nieusprawiedliwionym wymiarem dotkniętych.

W kilku wypadkach władze administracyjne i sądowe udawały się do Związku o wyjaśnienia w sprawach, dotyczących stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Biuro Związku udzielało żądanych wyjaśnień z całą gotowością, — warując jednak zawsze w sposób właściwy moralne i materyalne interesa stowarzyszeń.

Coraz częściej udają się Zarządy stowarzyszeń do Związku z żądaniem, ażeby im dostarczyć odpowiednich sił biurowych. Biuro Związku stara się tym żądaniom według możności jak najlepiej czynić zadość, jakkolwiek nie da się zataić, że nieraz trudno wyszukać kandydata zawodowo do służby w stowarzyszeniach uzdolnionego. Zbyt szczupłe płace funkcyonaryuszów stowarzyszeń sprawiają, że nie zbyt chętnie garną się do tych posad kandydaci z wyższem uzdolnieniem teraz, gdy rozbudzony w kraju ruch ekonomiczny otwiera im w innych zawodach korzystne zajęcie. Przeważna część stowarzyszeń opiera się na siłach starszych, które sobie dawniej wykształciły. Źle zastosowana oszczędność w wynagradzaniu funkcyonaryuszów stowarzyszeń, nieraz naraża je na dotkliwe szkody — zwłaszcza tam, gdzie nie ma na miejscu tak ofiarnych a odpowiednio uzdolnionych osobistości, które chciałyby prowadzić kasowe i biurowe czynności bez wynagrodzenia.

W myśl uchwały zapadłej na zeszłorocznem Walnem Zgromadzeniu utrzymuje się w biurze Związku ewidencyę urzędników stowarzyszeń związkowych.

Protokół podawczy biura Związku wykazuje 2.474 ekshibitów, t. j. o 463 więcej, jak w roku poprzednim. W tej liczbie ekshibitów poważne miejsce zajmuje bardzo rozległa korespandencya w sprawie Banku związkowego. Stowarzyszenia bowiem powodując się dobrze zrozumianą ostrożnością, z jaką do sprawy tak ważnej przystępywać należy, domagały się wyjaśnień co do zakresu działania Banku związkowego, co do praw i obowiązków stowarzyszeń jako członków, co do postanowień statutu itp.

Organizacya nowych stowarzyszeń i pośredni lub bezpośredni udział w zakładaniu tychże, stanowiły także poważną część pracy Członków Wydziału i urzędników Związku. — Działalność w tym kierunku tam tylko skuteczną była, gdzie pewne grona osób na miejscu zamieszkałych inicyatywę do założenia Towarzystwa podejmywały. Przeprowadzono więc korespondencyę, lub interweniowano osobiście przy założeniu, względnie organizowaniu towarzystw nowych w Buczaczu, Frysztacie, Kalwaryi, Kulikowie (Tow. wytwórczego), Medenicach, Mikulińcach, Rabce, Probużnie, Skawinie, Skolem, Uhnowie, Zakopanem, Zaleszczykach i Zatorze. — Niektóre stowarzyszenia weszły już w życie.

Poważny udział stowarzyszeń naszych w Wystawie krajowej zeszłorocznej, w znacznej części czynności biurowe powiększył. — Rachunki dochodów i wydatków z tytułu wystawy, dopiero z końcem roku bieżącego zamknięte zostaną. — Przy tej sposobności wspomnieć tu musimy o zaszczytnem odznaczeniu, jakiego na podstawie orzeczenia sędziów grupy XXXIII. (finansowej) doznały instytucye i stowarzyszenia nasze. — Mianowicie dwie wielkie instytucye polskie w Poznaniu, to jest Bank ziemski i Bank Związku spółek zarobk. i gosp., które zaszczyciły nas współudziałem swoim w wystawie, odznaczone zostały — pierwsza dyplomem honorowym, druga medalem srebrnym. — Kasy oszczędności z macierzą swoją lwowską na czele, również wybitny wzięły udział, chociaż stanęły poza konkursem.

Z pomiędzy stowarzyszeń związkowych odznaczone zostały: Towarz. oszczędności w Cieszynie, Bank zal. we Lwowie, tudzież Towarzystwa zaliczkowe w Gorlicach, Przemyślu, Złoczowie (Tow. zal.), Dyrekcye towarzystw w Makowie, Złoczowie (Tow. zal.), Brzozowie, nadto kierownicy i buchhalterzy Towarzystw pp. Hr. Kazimierz Łodzia Czarniecki w Birczy, Adolf Dönning w Sokalu, Przemysław Kotarski w Krakowie, Antoni Borowski w Gorlicach, Karol Gilatowski we Lwowie, Franciszek Mrozowski w Radziechowie, Karol Szufa w Drohobyczu, Rudolf Menerka w Głogowie, Michał Gilewicz w Cieszanowie, Leopold Masiuk w Mościskach, Hipolit Wąsowski w Komarnie, Wincenty Brodman w Stanisławowie. — Z pomiędzy towarzystw produkcyjnych, dyplomem honorowym odznaczono Towarzystwo tkackie „Prządka“ w Krośnie, medalem złotym Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie, a medalem srebrnym Towarzystwo krajowe dla handlu i przemysłu we Lwowie. — Za skuteczne przyczynienie się do rozwoju stowarzyszeń w kraju, — odznaczonym został Związek stowarzyszeń dyplomem honorowym, wreszcie sekretarz Związku N. Ulmer, listem uznania.

W roku ubiegłym odbył Wydział Związku pięć plenarnych posiedzeń, na których oprócz spraw bieżących, omawiano bardzo wyczerpująco rezultaty lustracyi poszczególnych stowarzyszeń, przyjęcie i organizacyę nowych, sprawy banku związkowego, sprawozdania z czynności biura, organizacyę banku związkowego, sprawy kredytowe stowarzyszeń i t. p. W okólnikach do stowarzyszeń, których rozesłano 9. omawiano najżywotniejsze sprawy stowarzyszeń i Związku.

Raczy Szanowne Zgromadzenie sprawozdanie niniejsze, po zbadaniu szczegółów przez Komisyę, przyjąć do wiadomości.

We Lwowie dnia 1. października 1895.

Wojciech Biechoński,
Zast. Prezesa.

Teofil Merunowicz,
Kierownik biura.

Narcyz Ulmer,
Sekretarz.

Sprawozdanie Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych,

z przeprowadzonych lustracyj

za czas od 1. października 1894. do 30. września 1895.

przedłożone XXI. walnemu Zgromadzeniu Delegatów.

Szanowne Zgromadzenie!

W okresie, objętym sprawozdaniem niniejszem, dokonano 102 lustracyj, mianowicie: 78 w stowarzyszeniach kredytowych, 17 w wytwórczych i handlowych i 7 w stowarzyszeniach, nie należących do Związku. Ogólna liczba zlustrowanych stowarzyszeń wynosi 75, to jest 63 kredytowych, a 12 handlowych i wytwórczych, — niektóre były po dwa, a nawet trzy razy odwiedzane. W roku 1893/4 ilość lustracyj wynosiła 76, a stowarzyszeń zlustrowanych 66., wzrosła zatem w ostatnim okresie pierwsza o 26, a druga o 19.

Rezultat ten nazwać możemy bardzo pomyślnym, zbliżającym nas coraz bardziej do zrealizowania już dawniej przez Wydział Związku wskazanej potrzeby lustrowania co roku każdego związkowego Stowarzyszenia. Sądzimy, że potrzebie tej już w najbliższych latach w zupełności stanie się zadość.

Pomyślny rezultat, jakiśmy osiągnęli zarówno co do ilości, jakoteż co do istotnej wartości przeprowadzonych lustracyj, pomimo, że posada lustratora już od pięciu miesięcy z górą jest opróżnioną, — zawdzięczamy w bardzo znacznej części koleżańskiej pomocy i fachowemu współdziałaniu kierowników stowarzyszeń związkowych pp. Henryka Gruszeckiego w Krośnie, Józefa Majkowskiego w Oświęcimie, Józefa Stępienia w Podgórzu, Karola W. Szufy w Drohobyczu; członków Wydziału Związku pp. Wojciecha Biechońskiego, Dr. Lesława Borońskiego, Hilarego Filasiewicza, Dr. Wiktora Lechowskiego, Teofila Merunowicza, Władysława Terenkoczego, — tudzież zawodowych buchhalterów pp. Jana Alsa, Marcina Grudzińskiego, Stan. Łuczakowskiego i Edwarda Pileskiego, których zapraszaliśmy do przeprowadzania lustracyj w charakterze delegatów. Urzędnicy Związku dokonali 58 lustracyj, z czego sekretarz 27, a były lustrator p. Bielański 31.

Z pomiędzy wymienionych na wstępie 75 stowarzyszeń, zlustrowano 12 dwukrotnie, a 4 trzykrotnie, nadto odwiedził Zastępca Prezesa p. Biechoński wspólnie z sekretarzem bez przeprowadzenia lustracyi, trzy towarzystwa, w celu odbycia konferencyi z członkami zarządów, — co doliczywszy do 102 dokonanych rewizyj, daje cyfrę 105 delegacyj, których wykonanie zajęło 291 dni pracy.

1. Pan Karol Bielański zlustrował Towarzystwa: w Bełzie, Bochni, Dębicy (oba tow., każde po dwa razy), Husiatynie, Krośnie (Tow. szat. liturg.), Lubaczowie, Łańcucie (oba tow.), Mielcu (oba tow.), Mikołajowie, Radomyślu, Radymnie (oba tow.), Rawie ruskiej, Sądowej Wiszni, Sokalu, Szczercu, Tarnobrzegu, Tyśmienicy (oba tow.), Zakliczynie, Zaleszczykach, Żółkwi i 4 nie należące do Związku, razem 31. towarzystw. — Czynność jego zajęła 135 dni, z czego w Zaleszczykach 48 dni.

2. Pan Wojciech Biechoński: Towarzystwo w Rymanowie i wspólnie z sekretarzem: w Łańcucie, Kołomyi i Stanisławowie, razem 4. tow. w 6 dniach.

3. Pan Dr. Lesław Boroński wspólnie z p. Hilarym Filasiewiczem byli dwukrotnie w obu Towarzystwach w Białej, (trzeci raz wraz z p. Janem Alsem), — razem 4 towarzystwa w 18 dniach.

4. Pan Marcin Grudziński: Towarzystwa, w Dubiecku (dwa razy) i w Pruchniku, zaś razem z sekretarzem Związku Kasę zal. w Nadwórnie, — razem 4 towarzystwa w 6 dniach.

5. Pan Henryk Gruszecki: Towarzystwo tkaczy w Komarnie.

6. Pan Stanisław Łuczakowski: Towarzystwa: w Brzostku, Brzeżanach, Drohobyczu, Glinianach, Głogowie, Kolbuszowej, Komarnie (zal.), Kozowie, Lwowie (tow. urz. poczt.), Marjampolu, Monasterzyskach, Pilznie, Podhajcach, Rawie ruskiej, Rohatynie, Sędziszowie, Sieniawie, Sokołowie, Tarnobrzegu i jedno towarzystwo nienależące do Związku — razem 20 towarzystw, w 29 dniach.

7. Pan Dr. Wiktor Lechowski: Towarzystwo w Krynicy i jedno nie należące do Związku, a wspólnie z panem Stępieniem Tow. oszcz. i zal. w Cieszynie, — razem 3 towarzystwa, w 7 dniach.

8. Pan Józef Majkowski: Bank zaliczkowy w Frysztacie — 1. towarzystwo w 3 dniach.

9. Pan Teofil Merunowicz: Towarzystwo kowali w Sułkowicach (dwa razy), jedno nie należące do Związku, a razem z sekretarzem: Towarzystwa w Czernichowie i Kossowie — razem 5 towarzystw, w 12 dniach.

10. Pan Edward Pileski: Dom robotniczy w Białej w 3 dniach.

11. Pan Józef Stępień: Towarzystwo w Skawinie

i wspólnie z p. Dr. Lechowskim Tow. oszcz. i pożyczek w Cieszynie, — 2 tow. w 5 dniach

12. Pan Karol W. Szufa: Tow. w Birczy (oba), Dobromilu i Mikołajowie, — 4 tow. w 5 dniach.

13. Pan Władysław Terenkoczy: Tow. ochrony ziemi w Krakowie (2 razy) i tamże kraj. Tow. handlowe, zaś z sekretarzem Związku Kasę zal. w Nadwórnie, — razem 4 tow. w 10 dniach.

14. Pan Narcyz Ulmer, Towarzystwa w Bieczu (dwa razy), Borszczowie (oba tow.), Bóbrce, Cieszanowie, Czortkowie, Dukli, Husiatynie, Jaworowie, Kałuszu, Kołomyi (oba tow.), w Krakowie (Tow. ochr. ziemi), Nadwórnie, Rymanowie (dwa razy.), Tłumaczu Turce i w Żydaczowie, nadto wspólnie z p. Biechońskim w Łańcucie, Kołomyi i Stanisławowie, z p. Grudzińskim w Nadwórnie, z p. Merunowiczem w Czernichowie i Kossowie i z p. Terenkoczym w Nadwórnie, — razem 27 tow. w 46 dniach.

15. Pan Wiktor Wyszyński: Tow. w Krynicy i Mszanie dolnej — 2 tow. w 4 dniach.

Dwukrotnie odwiedzano towarzystwa w Białej, Bieczu, Dębicy, Dubiecku, Husiatynie, Kołomyi, Krynicy, Łańcucie, Mikołajowie, Rawie ruskiej, Sułkowicach i Tarnobrzegu, zaś trzykrotnie w Białej i Krakowie (Towarz. ochrony ziemi), Nadwórnie i Rymanowie.

Sprawozdania z powyższych lustracyj znajdują się w aktach Związku, których rozpatrzenie i ocenienie, poruczyć prosimy, jak co roku osobnej komisyi, z łona Delegatów wybrać się mającej.

Odnośnie do uczynionej na wstępie uwagi, że nietylko ilość dokonanych w ubiegłym roku lustracyj, ale także istotne ich korzyści, stają się z każdym rokiem widoczniejsze, — zaznaczyć musimy, że działalność pp. Delegatów powtarzająca się coraz częściej, nietylko zacieśnia węzły pomiędzy Stowarzyszeniami i Związkiem, rozszerza teren ich działalności, ale co ważniejsza wzmacnia i ustala wewnętrzny ustrój samychże Stowarzyszeń. — Do najważniejszych zadań Delegatów Związku zaliczamy udzielanie organom nadzorczym wskazówek, jak kontrolę na miejscu skutecznie wykonywać należy, nie mniej czuwanie nad ścisłem i systematycznem prowadzeniem rachunków tak, iżby księgi każdego czasu jasny i każdemu przystępny obraz stanu interesów towarzystwa przedstawiały. — W tych dwóch kierunkach rezultaty, przez organy związkowe osiągnięte, pomyślnie się przedstawiają. Użyteczność zaś i potrzebę tak pojmowanych lustracyj uznają Stowarzyszenia same, albowiem coraz częściej otrzymujemy ze strony Rad nadzorczych i samychże dyrekcyj związkowych Stowarzyszeń wezwania do zlustrowania i wydania opinii o gospodarce w odnośnem Towarzystwie.

W sprawozdaniach swoich podnoszą delegeci i lustratorowie, że wskazówki ich i wnioski chętnie przez organa miejscowe przyjmowane i uwzględniane bywają, jakkolwiek jeszcze tu i owdzie dawne przyzwyczajenia i uprzedzenia skuteczną reformę przewlekają a nawet utrudniają.

Już od całego szeregu lat dokłada Wydział Związku starań, by wprowadzić jednolitą rachunkowość i manipulacyę biurową. Jednolitość ta bowiem nietylko zasadniczo, ale i ze względów praktycznych niezbędną się okazuje, albowiem ułatwia znakomicie zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym organom kontrolującym pogląd na całość gospodarki i najdrobniejsze tejże szczegóły.

Potrzebę ujednostajnienia rachunkowości i manipulacyi uznały już dawno zgromadzenia delegatów, a w roku ubiegłym powzięło XX. Walne Zgromadzenie następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi Związku, aby nie spuszczał „z oka sprawy zaprowadzenia jednolitej manipulacyi biu„rowej wedle wzorów, przez Związek zaleconych, i by To„warzystwa, które tego dotychczas u siebie nie zapro„wadziły, do zmiany tej usilnie nakłaniał“.

Stwierdzić możemy z przyjemnością, że uchwała powzięta przez ogół reprezentantów Stowarzyszeń związkowych w tak stanowczej formie, bez skutku nie pozostała. Liczba stowarzyszeń, które mniej lub więcej stanowczo reformie się opierają, zredukowała się już do cyfry nieznacznej, a i z tej część pewna zasadniczo się jej nie sprzeciwia, tylko wykonanie odwleka. Jedno tylko stowarzyszenie, przyjąwszy nowego rachmistrza uznało ku wielkiemu naszemu zdumieniu za stosowne, zmienić rachunkowość dotychczasową, opartą na wzorach związkowych, a zaprowadzić inny system tak radykalnie odmienny, że nawet księgi i druki z Wiednia sprowadzono, jak gdyby krajowe drukarnie i litografie nie były w możności wymaganiom pana rachmistrza zadość uczynić. Nie wątpimy, że remonstracya Wydziału Związku przeciw temu zarządzeniu pożądany odniesie skutek.

Rezolucya, którą powyżej przytoczyliśmy, dotyczy tylko stowarzyszeń kredytowych, albowiem od handlowych i wytwórczych jednolitości w prowadzeniu ksiąg, a tem mniej w ustroju wewnętrznym, wymagać nie możemy; każdy bowiem rodzaj interesu i przedsiębiorstwa posiada odrębne cechy, którym szablonowego ustroju, ani rachunkowości narzucić nie można, lecz je do potrzeb i natury przedsiębiorstwa zastosować należy. — Działalność więc lustratorów w spółkach tego rodzaju ograniczać się musi z natury rzeczy do tego, by przyjęty system konsekwentnie w szczegółach był wykonywany, umożliwiał kontrolę i ułatwiał pogląd na całość interesu Szczególnie ścisłe badanie przez lustratora stanu inwentarza i księgi magazynowej, uważamy za niezbędne i z tego też powodu lustracye tych Stowarzyszeń najczęściej w czasie inwentowania i zamykania rachunków rocznych się odbywają, gdy przeciwnie Stowarzyszenia zaliczkowe tylko wyjątkowo, lub na żądanie organów miejscowych w porze zamykania rachunków rocznych odwiedzane bywają.

Rok ubiegły zaznaczył się, co z prawdziwą stwierdzamy przyjemnością, nietylko dalszym rozwojem interesów i rozszerzeniem zakresu działania Stowarzyszeń naszych, o czem zresztą osobno sprawę zdajemy, ale także dalszem ulepszeniem wewnętrznego ustroju, tudzież postępem w ścisłości i sprężystości manipulacyi kasowej i biurowej. W sprawozdaniach naszych z lat ubiegłych musieliśmy niejednokrotnie omawiać smutne fakta niewłaściwej gospodarki, nadużyć organów

wykonawczych, a nawet upadku stowarzyszeń, posiadających warunki istnienia i rozwoju, z powodu złej, lub co najmniej niedbałej gospodarki. Obecnie pod tym względem stosunki znacznie się poprawiły. W jednem tylko stowarzyszeniu, przy zupełnym braku kontroli ze strony Dyrekcyi i Rady Nadzorczej, popełniono nadużycie, które lustrator wykrył, a osoby interesowane po usunięciu funkcyonaryusza stratę bez szkody dla towarzystwa, w odpowiedni sposób pokryły. – W innej miejscowości zachodzi obawa, że nieodpowiedni skład Dyrekcyi, rozterki wewnętrzne i zaściankowość, mogą Towarzystwo na złą wprowadzić drogę, wierzymy jednak, że Rada nadzorcza w poczuciu obowiązków, jakie na niej ciążą, zaradzi złemu przy pomocy ogółu zdrowo myślących członków.

Zaznaczywszy z całym naciskiem, że stosunki wewnętrzne i gospodarka w Stowarzyszeniach naszych są w ogólności pomyślne, zaś tam, gdzie one poprawy wymagały, postęp ku lepszemu się objawia, — nie możemy i nie chcemy twierdzić, że organizacya ta wszędzie jest bez zarzutu

W pierwszym rzędzie podnieść musimy, że poziom fachowego wykształcenia urzędników niektórych stowarzyszeń zawsze jeszcze nie stoi na tej wysokości, jakiej mymaga dobro towarzystwa, jego powaga i interes ogółu.

Przyczyna tego objawu leży głównie w systemie źle zrozumianej oszczędności, zakorzenionym w niektórych miejscowościach. — „Jaka płaca taka praca“, powiada przysłowie. Trudno żądać zamiłowania do pracy i fachowej wiedzy, jeżeli się w zamian należytego wynagrodzenia nie ofiaruje.

Wszakżeż zasada wzajemności pracy i usług, stanowiąca podstawę ustroju Towarzystw naszych i w tym kierunku szerokie zastosowanie znaleźć powinna. — Tą myślą powodowany, zebrał Wydział Związku w roku bieżącym materyał statystyczny, dotyczący kwalifikacyi, lat służby i wysokości płac urzędników. — Materyał ten stanowił podstawę do ułożenia i stałego prowadzenia listy urzędników, w myśl uchwały XX. Walnego Zgromadzenia, ażeby zdolniejszym i zasłużonym otworzyć drogę do polepszenia bytu i zdobycia należnego stanowiska, i w ten sposób ludzi młodych i zdolnych zachęcić do poświęcenia się temu zawodowi.

Do ujemnych stron gospodarki wewnętrznej zaliczyć musimy błędy portfelu wekslowego, o których już niejednokrotnie w sprawozdaniach naszych, okólnikach i czasopiśmie „Związek“ pisaliśmy.

Jakkolwiek liczba stowarzyszeń u których błędy te się okazują, z każdym rokiem się zmniejsza, to jednak znajdują się jeszcze takie, u których weksel bywa tylko formą obligu, mającą świadczyć, że pożyczka rzeczywiście wypłaconą została, a nie walorem obiegowym. — Przestrzegamy również przed oszczędnością w wydatkach na akta notaryalne, zastępywane tu i ówdzie zwykłymi skryptami, zeznawanymi na podstawie ustawy o postępywaniu drobiazgowem. – Skrypta takie tylko wypróbowani w punktualności członkowie zeznawać powinni i to na sumy nie wyższe, jak 100 zł.

Dalszą ujemną stroną gospodarki, w skutkach swoich prawie nie obliczalną, jest u niektórych Stowarzyszeń wzrost zaległości w pożyczkach i procentach zwłoki. Wzrost ten u Stowarzyszeń, które w bardzo przeważnej części włościanom pożyczek udzielają, dałby się częściowo usprawiedliwić klęskami elementarnemi ostatnich lat, chociaż kto zna stosunki rolnicze kraju naszego, wie, że stan rolniczy u nas nigdy od klęsk elementarnych wolnym nie był; niestety jednak znamy Stowarzyszenia, u których ten argument zastosowania mieć nie może, albowiem stosunek procentowy rolników do ogółu członków jest znacznie niższym, jak pożyczek zaległych do ogólnej sumy tychże.

Błędnem, a ekonomicznie wprost szkodliwem jest mniemanie, jakoby Dyrekcya obowiązaną była do jak największej pobłażliwości dla członków, którzy wrzekomo rat pożyczkowych płacić nie mogą. – Pobłażliwość wskazaną jest tam, gdzie nieszczęście skonstatowano, atoli nie powinna ona przybierać charakteru chronicznego, inaczej bowiem wyrządza szkodę moralną i materyalną nietylko Towarzystwu ale i dłużnikowi samemu. — Że wyrządza szkodę Towarzystwu, tego chyba dowodzić nie potrzeba, wystarcza wskazać na zamieszczony w statystyce wykaz upadłych Stowarzyszeń, — szkoda zaś dłużnikowi wyrządzona, polega w tem, że pobłażliwość, twierdzimy to z doświadczenia, bywa często parawanem dla lekkomyślności, nieporadności a czasem złej woli, tak, że w końcu wzrost zaległych odsetek i kosztów egzekucyjnych powoduje, przy niemożności ich pokrycia, ruinę dłużnika Z obywatelskim, dobro publiczne na celu mającym charakterem Stowarzyszeń naszych, nie licuje postępywanie, ochraniające bezradność i lekkomyślność. Zadaniem Stowarzyszeń naszych jest nietylko udzielanie członkom kredytu zdrowego i możliwie taniego, ale także przyzwyczajanie ich do racyonalnej gospodarki, do ścisłości w dotrzymywaniu zobowiązań, jako podstawy dobrobytu każdej, ekonomicznie zdrowej jednostki.

Inne ujemne strony gospodarki Stowarzyszeń naszych wymienione w sprawozdaniach z lat dawniejszych, zostały albo w zupełności albo w bardzo przeważnej części usunięte.

Sprawozdanie niniejsze zamykamy prośbą, skierowaną do Zarządów Stowarzyszeń naszych, by zapatrywania tu wypowiedziane przedmiotowo i bezstronnie rozpatrzyć i ocenić raczyły, a nie wątpimy, że je uwzględnią i przyczynią się znakomicie do rozwoju swoich Stowarzyszeń i tem cenniejsze społeczeństwu oddadzą usługi.

We Lwowie dnia 1. października 1895.

T. Merunowicz
zast. Prezesa.

N. Ulmer
Sekretarz.

FUNDUSZ ZAOPATRZENIA FUNKCYONARYUSZÓW
STOWARZYSZEŃ ZAROBKOWYCH I GOSPODARCZYCH.

XIII. Sprawozdanie

Zarządu Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

z czynności i rachunków za rok 1894/5.

Jeżeli gdzie zastosować można maksymę, że każdy początek jest trudny, to bezsprzecznie w niniejszym wypadku utworzenia instytucyi, która wzrastając drobnemi środkami, ma dojść do rozmiarów takich, iżby mogła zabezpieczyć byt weteranom pracy i utworzyć podwalinę, dla ugruntowania przyszłości rodzin tych pracowników. Fundusz zaopatrzenia długo walczył z apatyą tych, dla których był utworzony, a powolny jego wzrost mógł zniechęcić niejednego do współudziału. Nawoływania nasze do liczniejszego uczestnictwa, zamieszczane w corocznych sprawozdaniach, i rezolucye Walnych Zgromadzeń Związku Stowarzyszeń są wymownym dowodem tego stanu rzeczy — to było owym trudnym początkiem, lecz dziś śmiało możemy stwierdzić, że posiadamy instytucyę, której byt jest silnie ugruntowany, a coraz większy wzrost niewątpliwy. Twierdzenie to opieramy nietylko na wysokości uzbieranych funduszów, dochodzących obecnie do 60.000 zł., ale bardziej na przyroście tych funduszów, wynoszącym corocznie przeszło 10.000 zł, — na dobrowolnych datkach, wpływających coraz liczniej, co dowodzi o zainteresowaniu się tą instytucyą także ze strony tych, którzy stoją po za uczestnikami, a najbardziej pocieszającym objawem jest znakomity wzrost uczestników i stowarzyszeń. Możemy więc śmiało skonstatować, że doba trudnego początku minęła, że doszliśmy do silnej podstawy, na której dalsze losy budować będziemy.

Powyżej wypowiedziane zapatrywania dowodzą najlepiej cyfry, które pozwolimy sobie przedstawić według corocznego zamknięcia:

W roku 1893/4 należało do funduszu	24 stow.	z 64 uczest.
w roku 1894/5 przybyło .	8 „	z 17 „
było więc razem w ciągu 1894/5 r.	32 stow.	z 81 uczest.
a że w ciągu r. 1894/5 ubyło	— „	6 „
pozostało z końcem r. 1894/5	32 stow.	z 75 uczest.

których spis imienny dołączamy.

Stan udziałów tych 75 uczestników wynosił z dniem 30 czerwca b. r., po dopisaniu $7\frac{1}{2}\%$ dywidendy, kwotę 59.077 zł. 52 ct. i zwiększył się w tym roku o 10.434 zł. 18 ct. a nadto wypłaciliśmy sześć udziałów w kwocie 1.380 zł. 72 ct. Właściwy więc wpływ na rachunek udziałów członków, tak z wkładek jakoteż i z innych dochodów wynosił 11.814 zł. 90 ct., co stanowi niewątpliwie poważną kwotę dochodu jednorocznego. Przez czas istnienia stowarzyszenia, to jest w ciągu lat trzynastu, wypłaciliśmy uczestnikom funduszu kwotę 14.149 zł. 66 ct, a że stan funduszów będących w posiadaniu stowarzyszenia wynosi 59.077 zł. 52 ct., przeto zgromadziliśmy w ciągu trzynastu lat istnienia, kapitał 73.227 zł. 18 ct.

Udział najwyższy wynosi obecnie 5.031 zł 32 ct. i wzrósł w tym roku o 554 zł. 13 ct. — zaś udział przeciętny wynosi 787 zł. 70 ct.

Stan kapitałów ulokowanych na książeczkach oszczędności Towarzystw, należących do funduszu zaopatrzenia wynosi 56.841 zł. 99 ct., zaś na hipotece 2.250 zł. 98 ct., razem 59.092 zł. 97 ct., co w porównaniu z rokiem poprzednim, przedstawia wzrost o 10.443 zł. 08 ct.

Nadwyżka do podziału, która w roku 1893/4 wynosiła 2.545 zł. 38 ct. i przyniosła 6% dywidendy, przedstawia w tym roku kwotę 3.846 zł. 53 ct, co umożliwia udzielenie $7\frac{1}{2}\%$ dywidendy.

Koszta administracyi wynosiły 85 zł., a należytość skarbowa 64 zł. 53 ct.

Sposób lokacyi pozostał niezmieniony a mianowicie: zebrane kapitały zostają umieszczane na książeczkach oszczędności Towarzystw związkowych, należących do funduszu zaopatrzenia, kwota 2.000 zł. wraz z procentami jest umieszczoną na hipotece, a bieżące dochody są lokowane na książeczce oszczędności Banku zaliczkowego we Lwowie.

W końcu uważamy za właściwe wymienić tych wszystkich, którzy dobrowolnemi datkami przyczynili się do powiększenia dochodu ubiegłego roku i tem samem spowodowali w znacznej części korzystny wynik tego administracyjnego roku.

Na fundusz ten złożyli:

Bank zaliczkowy we Lwowie . .	150 zł.	ct.
Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu	50 „	
Bank zaliczkowy w Stanisławowie	50 „	
Kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników w Przemyślu . . .	50 „	
Kasa zalicz. i oszczędności w Łańcucie	45 „	
Towarzystwo oszczęd. i zaliczek w Cieszynie	30 „	
Towarzystwo wzajemnego kred. we Lwowie	30 „	
Oskar Kreyser, prezes „ „ „ „	25 „	
Towarzystwo zaliczkowe w Tarnobrzegu	25 „	
Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej .	25 „	
Towarzystwo zaliczkowe w Rohatynie	24 „	
Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu .	20 „	
Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu .	20 „	
Towarzystwo zaliczkowe w Limanowej	15 „	
Tow. ochrony własności ziemskiej „ .	15 „	
Stow. oszczędności i pożyczek w Milówce	15 „	
Bank zaliczkowy w Bołszowcach . .	10 „	
Towarzystwo zaliczkowe w Czortkowie	10 „	
Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce .	10 „	
Tow kredytowe „Oszczędność“ w Tłumaczu	7 „	17
Kasa zaliczkowa w Maryampolu . .	5 „	
razem .	631 zł.	17

Lwów dnia 30. września 1895.

Władysław Terenkoczy. *Narcyz Ulmer.*

Zamknięcie rachunku

Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych

za rok administracyjny 1894/5.

I. Obrót kasowy.

Przychód:

Wpłacone udziały		8.480·60
% dopisany do lokacyj .	2.644·61	
% od pożyczki hipotecznej .	129·18	
% prowizye zwłoki . .	2·40	2.776·19
Wpisowe		80·—
Dary od Towarzystw		631·17
Zwrot kosztów administracyi . .		5·37
Przychód ogółem .		11.973·33

Rozchód:

Wypłacone udziały	1.380·72
Procenta dopisane	2.773·79
Lokacye na książeczki oszczędności .	7.669·29
Wydatki: *a)* administracyjne . .	85·—
b) skarbowe . . .	64·53
Rozchód ogółem .	11.973·33
Przychód .	11.973·33
Obrót kasowy .	23.946·66

II. Rachunek strat i zyskow

Zyski:	1. Zysk przeniesiony z r. 1893/4	6·55	
	2. Odsetki dopisane za rok 1894/5	2.644·61	
	3. Odsetki od pożyczki hipotecznej	129·18	
	4. Odsetki zwłoki	2.40	
	5. Wpisowe	80·—	
	6. Dary od Towarzystw	631·17	
	7. Udziały odpisane	496·78	
	8. Zwrot kosztów administracyi	5·37	
Straty:	9. Wydatki: *a)* administracyjne		85·—
	b) skarbowe		64·53
	10. Nadwyżka do podziału		3.846·53
		3.996·06	3.996·06

III. Bilans.

		Szczegół		zł.	ct.	zł.	ct.
	Stan czynny:						
I.	*Lokacye:* 1. Bank zaliczkowy we Lwowie .	10.225	—				
	2. Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu	1.622	08				
	3. Tow. zaliczkowe w Drohobyczu .	3.345	20				
	4. „ „ w Birczy . .	1.910	43				
	5. „ „ w Limanowej .	1.018	12				
	6. „ „ w Rohatynie .	2.448	92				
	7. „ „ w Radziechowie .	1.836	62				
	8. „ „ w Bóbrce . .	1 886	69				
	9. Pow. Tow. zal. we Lwowie . .	2 634	08				
	10. Tow. zaliczkowe w Mościskach .	1.683	25				
	11. Bank zaliczkowy w Stanisławowie	2.331	73				
	12. Tow. zaliczkowe w Gorlicach .	4.250	61				
	13. Kasa zal. i oszczęd. w Łańcucie .	1.516	51				
	14. Tow. zaliczkowe w Glinianach .	1.877	40				
	15. „ „ w Jaśle . .	1.176	47				
	16. Tow. oszczęd. i poż. w Cieszynie .	1.159	61				
	17. Stow. oszczęd. i poż. w Krynicy .	562	73				
	18 Stow. poż. i oszczęd. w Dobczycach	557	—				
	19. Kasa zaliczkowa w Nadwórnej .	557	29				
	20. Kasa zal. rzem. i rol. w Przemyślu	562	73				
	21. Tow. wzaj. kred. we Lwowie .	1.101	10				
	22. Kasa zal. „Nadzieja“ w Sąd. Wiszni	1.622	80				
	23. Tow. zaliczkowe w Lisku . .	512	50				
	24. Lokacya hipoteczna . . .	2.250	98				
	25. Rach. bieżący w lwow. Banku zal.	10.443	12	59.092	97		
	Stan bierny:						
II.	Udziały uprawnione do dywidendy . .					55.246	44
III.	Dywidenda do udziałów dopisana (7½ %) .					3.831	08
IV.	Nadwyżka nierozdzielona					15	45
	Razem . .			59.092	97	59.092	97

IV. Udziały uczestników.

L. bież.	Nr. udziału	Wkładki z 30. czerwca 1895		Dywidenda dopisana		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	4	2.994	57	214	97	3 209	54
2	8	1.321	59	96	61	1.418	20
3	10	4 687	13	344	19	5.031	32
4	12	4.667	29	333	94	5.001	23
5	13	1.782	24	128	85	1.911	09
6	18	1.445	52	104	32	1.549	84
7	21	295	96	21	02	316	98
8	22	2.299	26	168	32	2.467	58
9	32	3.840	32	274	96	4.115	28
10	37	2.129	10	152	48	2.281	58
11	40	621	21	44	48	665	69
12	45	1.015	78	73	43	1.089	21
13	47	1.742	22	124	67	1.866	89
14	50	1.576	62	112	60	1.689	22
15	51	2 387	71	165	91	2.553	62
16	52	1.585	24	110	58	1.695	82
17	53	1.163	89	81	22	1.245	11
18	55	954	43	67	48	1.021	91
19	57	811	24	57	74	868	98
20	59	515	33	36	08	551	41
21	62	895	89	62	58	958	47
22	65	783	32	54	64	837	96
23	67	2.457	—	171	35	2.628	35
24	68	1.143	51	79	11	1.222	62
25	71	713	38	50	76	764	14
26	72	786	96	56	27	843	23
27	74	138	49	9	29	147	78
28	75	729	73	49	38	779	11
29	77	430	52	28	23	458	75
30	79	724	97	49	21	774	18
31	80	219	52	13	54	233	06
32	81	318	17	20	62	338	79
33	82	276	05	16	09	292	14
34	83	1.056	85	66	11	1 122	96
35	84	634	70	41	41	676	11
36	85	308	19	20	43	328	62
37	86	252	87	16	29	269	16
38	87	497	37	30	66	528	03
	Do przen.	50.204	14	3.549	82	53.753	96

L. bież.	Nr. udziału	Wkładki z 30. czerwca 1895		Dywidenda dopisana		Razem	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przen.	50.204	14	3.549	82	53.753	96
39	88	473	49	30	83	504	32
40	89	276	38	17	92	294	30
41	90	349	13	21	58	370	71
42	92	175	07	10	02	185	09
43	93	287	63	18	48	306	11
44	94	217	84	13	77	231	61
45	96	531	77	34	35	566	12
46	97	188	01	12	04	200	05
47	98	172	03	8	91	180	94
48	99	267	92	16	30	284	22
49	101	210	30	13	81	224	11
50	102	281	65	15	81	297	46
51	103	163	68	8	43	172	11
52	104	140	87	7	62	148	49
53	105	125	01	6	84	131	85
54	106	74	66	4	45	79	11
55	107	61	37	3	18	64	55
56	108	160	66	7	80	168	46
57	109	126	09	6	27	132	36
58	111	116	10	5	07	121	17
59	112	110	—	4	13	114	13
60	113	39	60	1	49	41	09
61	114	89	49	3	14	92	63
62	115	64	70	2	39	67	09
63	116	60	—	2	16	62	16
64	117	43	31	—	71	44	02
65	118	55	08	1	25	56	33
66	119	27	—	—	56	27	56
67	120	27	—	—	56	27	56
68	121	30	—	—	46	30	46
69	122	21	—	—	33	21	33
70	123	12	—	—	12	12	12
71	124	18	—	—	22	18	22
72	125	2	50	—	01	2	51
73	126	34	96	—	21	35	17
74	127	4	—	—	02	4	02
75	128	4	—	—	02	4	02
	razem	55.246	44	3.831	08	59.077	52

V. Wpłaty poszczególnych Towarzystw.

Nr. porządk.	Ilość członków		Wpłacono po 30/6 1895		Dywidenda odpis.		Razem	
1	9	Lwów, Bank zalicz.	11.038	69	766	82	11.805	51
2	2	Nowy Sącz, Kasa zal.	4.803	23	349	26	5.152	49
3	4	Drohobycz, Tow. zal.	4.060	94	286	95	4.347	89
4	3	Lwów, Tow. wzaj. kr.	404	37	23	75	428	12
5	2	Rohatyn, Tow zal.	2.399	95	171	80	2.571	75
6	1	Bircza, Tow. zal.	295	96	21	02	316	98
7	3	Radziechów, Tow. zal.	2.384	96	171	04	2.556	-
8	1	Limanowa, Tow. zal.	219	52	13	54	233	06
9	5	Łańcut, Kasa zal. i osz.	5.373	72	374	91	5.748	63
10	4	Lwów, Związek	3.989	96	280	49	4.270	45
11	1	Bobrka, Tow. zal.	621	21	44	48	665	69
12	1	Lwów, pow Tow. zal.	1.015	78	73	43	1.089	21
13	1	Przemyśl, Kasa zal. i osz.	1.742	22	124	67	1.866	89
14	2	Stanisławów, Bank zal.	749	87	48	75	798	62
15	2	Mościska, Tow. zal.	2.359	94	167	24	2.527	18
16	4	Gorlice, Tow. zal.	5.634	21	388	37	6.022	58
17	3	Rudki, Tow. zal.	1.381	65	95	07	1.476	72
18	2	Gliniany, Tow. zal.	1.500	34	107	03	1.607	37
19	1	Krynica, St. poż. i os. Wzaj. pom.	729	73	49	38	779	11
20	9	Cieszyn, Tow. osz. i p.	2.987	86	188	04	3.175	90
21	1	Dobczyce, Stow. poż. i oszczęd.	60	—	2	16	62	16
22	2	Jasło, Tow. zal.	505	47	32	25	537	72
23	2	Nadworna, Kasa, zal.	79	37	3	40	82	77
24	1	Kałusz Tow. zal.	74	66	4	45	79	11
25	1	Sądowa W., Kasa zal. „Nadz.“	276	05	16	09	292	14
26	1	Lisko, Tow. zal.	89	49	3	14	92	63
27	1	Frysztat, Bank zal.	172	03	8	91	180	94
28	1	Żydaczów, pow. Kasa z. i osz.	30	—	—	46	30	46
29	1	Bołszowce, Bank zal.	12	—	—	12	12	12
30	1	Dubiecko, Tow. zal.	34	96	—	21	35	17
31	1	Rymanów, Tow. zal.	210	30	13	81	224	11
32	2	Łańcut, Tow. prod. i hand.	8	—	—	04	8	04
	75	Razem	55.246	44	3.831	08	59.077	52

We Lwowie, dnia 28. sierpnia 1895.

Zarząd Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Władysław Terenkoczy. ***Narcyz Ulmer.***

Spis członków.

1. Bałtarowicz Jan, Gliniany, Tow. zaliczkowe.
2. Bartoń Angelo, Lwów, Tow. wzaj. kred.
3. Biechoński Wojciech, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
4. Bielański Karol, Lwów, Związek.
5. Bochniewicz Feliks, Jasło, Tow. zaliczkowe.
6. Borowski Antoni, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
7. Borysiewicz Bazyli, Nadworna, Kasa zal.
8. Brodman Wincenty, Stanisławów, Bank zal.
9. Brzuchowski Teodor, Bobrka, Tow. zaliczkowe.
10. Buzek Jerzy, Cieszyn, Tow. oszczęd. i pożyczek.
11. Chaberski Włodzimierz, Lwów, Pow. Tow. zal.
12. Chmielewski Józef, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
13. Chorążanka Bronisława, Cieszyn, Tow. oszcz. i poż.
14. Domagalski Ignacy, Lisko, Tow. zaliczkowe.
15. Dyrna Ferdynand, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
16. Filasiewicz Hilary, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
17. Friedel Franciszek, Frysztat, Bank zaliczkowy.
18. Gache Eugeniusz, Dubiecko, Tow. zaliczkowe.
19. Garbiak Michał, Nadworna, Kasa zaliczkowa.
20. Gilatowski Karol, Lwów, Bank zaliczkowy.
21. Głowacki Antoni, Krynica, Stow. oszcz. i poż.
22. Grudziński Marcin, Lwów. Bank zaliczkowy.
23. Gumowski Karol, Lwów, Bank zaliczkowy.
24. Januszewski Ignacy. Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
25. Jasiński Tomasz, Lwów, Związek.
26. Justian Józef, Lwów, Bank zaliczkowy.
27. Kęskiewicz Stanisław, Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.
28. Klimuntowski Jan, Stanisławów, Bank zal.
29. Koczy Ernest, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
30. Kolek Jan, Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.
31. Kotulski Henryk, Cieszyn, Tow. oszcz. i poż.
32. Kowalewski Izydor, Rohatyn, Tow. zaliczkowe.
33. Krzan Jakób, Łańcut, Tow. prod. i hand.
34. Kuczyński Franciszek, Lwów, Bank zaliczkowy.
35. Kuczkiewicz Jan Dr., Lwów, Bank zaliczkowy.
36. Kusiak Marcin, Jasło, Tow. zaliczkowe.
37. Lachol Leon, Rudki, Tow. zaliczkowe.
38. Lesiecki Jan Władysław, Limanowa, Tow. zaliczkowe.
39. Limanowski Romuald, Bołszowce, Bank zaliczkowy.
40. Łaszcz Ludwik, Gorlice, Tow. zaliczkowe.
41. Łaszcz Edmund, Rymanów, Tow. zaliczkowe.
42. Maksymowicz Zygmunt, Kałusz, Tow. zal.
43. Manasterski Seweryn, Rohatyn, Tow. zaliczkowe
44. Masiuk Leopold, Mościska, Tow. zaliczkowe.
45. Mazowiecki Cioth Waldemar, Związek stow.
46. Michalski Stefan, Dobczyce, Stow. poż. i oszcz. „Wzaj. pom.“
47. Mrozowski Franciszek, Radziechów, Tow. zal.
48. Nawrocki Jakób, Lwów, Bank zaliczkowy.
49. Niewiadomski Jan, Drohobycz, Tow. zaliczkowe.
50. Osiński Michał, Przemyśl, Kasa zaliczkowa.
51. Paraszczak Jan, Rudki, Tow. zaliczkowe
52. Paszkowski Ludwik, Sądowa Wisznia, Kasa zal. „Nadzieja“.
53. Pawlikiewicz Adolf, Lwów, Tow. wzaj. kred.
54. Prymus Paweł, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
55. Pusz Ludwik, Łańcut, Tow. prod. i handl.
56. Reszetyłowicz Filemon ks., Gliniany, Tow. zal.
57. Rohatski Juliusz, Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.
58. Rozwadowski Roman, Drohobycz, Tow. zal.
59. Ruszczyński Gwido, Lwów, Bank zaliczkowy.
60. Rybacki Józef, Drohobycz, Tow. zal.
61. Sadowski Stanisław, Radziechów, Tow. zal.
62. Salamon Jan, Radziechów, Tow. zaliczkowe.
63. Sękowski Władysław, Nowy Sącz, Kasa zaliczkowa.
64. Sikora Adam, Cieszyn, Tow. oszczęd. i poż.
65. Suderski Błażej, Bircza, Tow. zaliczkowe.
66. Szczurek Jan, Żydaczów, Pow. Kasa zal. i oszczęd.
67. Szufa Karol Wincenty, Drohobycz, Tow. zal.
68. Terenkoczy Władysław, Lwów, Bank zaliczkowy.
69. Terlecki Kazimierz, Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.
70. Ulmer Narcyz, Lwów, Związek.
71. Wiśniewski Antoni, Lwów, Tow. wzaj. kredytu.
72. Witek Adam, Mościska, Tow. zaliczkowe.
73. Wyszyński Wiktor, Nowy Sącz, Kasa zal.
74. Zbrożek Piotr, Rudki, Tow. zaliczkowe.
75. Zardecki Bolesław, Łańcut, Kasa zal. i oszczęd.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie.

wane Towarzystwo szewców w Rozdole, z ograniczoną odpowiedzialnością“ „Зареєстроване Товариство шевців в Роздолї з обмеженою одвічательностею“ z siedzibą w Rozdole. Przedsiębiorstwo to polega na statucie, uchwalonym na Walnem zgromadzeniu członków z dnia 21. lutego 1895. Przedmiotem tego przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom potrzebnych do wyrobu obuwia materyałów i produktów surowych, tudzież pośredniczenie w sprzedaży wyrobów swoich członków. W skład Dyrekcyi wchodza zamieszkali w Rozdole rzemieślnicy: Kazimierz Pilz jako dyrektor, Jan Kostyrko jako kasyer, i Michał Klopper jako magazynier; firmę w ten sposób podpisują, że pod wyciśniętą stampilią dwaj członkowie Dyrekcyi swe nazwiska umieszczają. Jeden udział wynosi kwotę 20 koron, którą albo naraz lub w miesięcznych ratach, atoli niemniej jak 1 koronę wynoszących wpłacić można. — Odpowiedzialność członków jest w ten sposób ograniczoną, że każdy członek odpowiada za zobowiązanie Towarzystwa kwotą do wysokości pięciokrotnego udziału.

Wszelkie ogłoszenia od Towarzystwa pochodzące umieszczane będą w czasopiśmie.

(Uchwała z dnia 15. czerwca 1895 l. 6.018).

Samborski c. k. Sąd obwodowy jako handlowy ogłasza, iż do rejestru dla stowarzyszeń wpisaną została firma: „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Rudkach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ „Credit-Verein fur Handel und Gewerbe in Rudki, registrirte Genossenschaft mit beschrankter Haftung“.

Siedzibą stowarzyszenia są Rudki.

Przedsiębiorstwo polega na statucie, uchwalonym na Walnem zgromadzeniu członków z dnia 11. marca 1895 i zmienionym, postanowieniami Walnego zgromadzenia tych członków na dniu 21. marca 1895 i 24. maja 1895 odbytego w §. 5. ustęp a) w §. 17. ust. 1, w §. 19., tudzież w §. 46

Przedmiotem tego przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom swoim pieniędzy na umiarkowany procent za pomocą wspólnego kredytu.

Firmę stowarzyszenia podpisuje Dyrekcya w ten sposób, że dwaj członkowie Dyrekcyi podpisują się pod firmą Towarzystwa.

Wysokość jednego udziału wynosi kwotę 80 zł., którą albo natychmiast, lub też w ratach miesięcznych z której pierwsza 2 zł., następująca zaś 50 ct. wynoszą zapłacić można.

Odpowiedzialność członków za zobowiązanie stowarzyszenia jest ograniczoną w ten sposób, że członkowie odpowiadają za zobowiązania Towarzystwa kwotą w pięciokrotnej wysokości swoich udziałów.

Wszelkie ogłoszenia w sprawach stowarzyszenia przybite zostaną w publicznych miejscach.

Członkami Dyrekcyi są: Maurycy Triller właściciel realności i Joel Aschenazy przemysłowiec w Rudkach jako dyrektorowie, Samuel Fern przemysłowiec jako zastępca dyrektora, przemysłowcy w Rudkach zamieszkali Mojżesz Horowitz jako kasyer, Abraham Lieber jako zastępca kasyera, Henryk Triller jako kontrolor, tudzież Rubin Schnee jako zastępca kontrolora.

(Uchwała z dnia 15. czerwca 1895 l. 7.304).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu ogłasza, że do rejestru dla stowarzyszeń wpisał firmę: „Kasa pożyczkowa „Pomoc“ w Trębowli, Towarzystwo zarejestrowane z ograniczoną poręką i równocześnie zanotował w rejestrze że:

1. Powyższe Towarzystwo zawiązało się na podstawie statutu z daty Trębowla dnia 12. marca 1895, z miejscem pobytu w Trębowli.

2. Celem Towarzystwa tego jest udzielanie członkom swym materyalnej pomocy przez korzystną lokacyę oszczędności i udzielanie pożyczek przy pomocy wspólnego kredytu pod najkorzystniejszemi warunkami.

3. Czas istnienia Towarzystwa jest nieograniczony.

4. Dyrektorami Towarzystwa wybrano Jana Wolańskiego, Kasiana Leszytaka i Augusta Sabatowicza w Trębowli zamieszkałych, a zastępcami dyrektorów Szymona Sakulę, Juliana Buraczka i Maksymiliana Sienkowskiego wszystkich w Trębowli zamieszkałych.

5. Członkowie Dyrekcyi będą podpisywali firmę Towarzystwa w ten sposób, że pod wyciskiem stampilią (mieszczącej w sobie firmę Towarzystwa „Kasa pożyczkowa „Pomoc“ w Trębowli, Towarzystwo zarejestrowane z ograniczoną poręką“) dwu którychkolwiek członków Dyrekcyi Towarzystwa, podpisy swoje umieszczą.

6. Wszelkie obwieszczenia ze strony Towarzystwa, ogłaszane będą w jednym z krajowych ruskich czasopism a w Trębowli afiszami.

7. Za zobowiązania Towarzystwa odpowiadają wszyscy członkowie tegoż, podług §. 11. statutu, pięciokrotną wysokością deklarowanego udziału.

(Uchwała z dnia 22. czerwca 1895 l. 11.010).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu ogłasza niniejszem, że zarządzonem zostaje wpisanie z dniem dzisiejszym w rejestrze handlowym dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firmy: „Bank eskonptowy i kredytowy w Tłustem, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ („Escompte und Credit-Bank, registrirte Genossenschaft mit beschrankter Haftung in Tłuste), której główne postanowienia wpisowi ulegające są następujące:

1. że Towarzystwo opiera się na statucie, przyjętym na Walnem zgromadzeniu dnia 9. stycznia 1895 z siedzibą w Tłustem;

2. celem Towarzystwa jest, prowadzenie interesu kredytowego, celem przysporzenia członkom potrzebnych

do handlu, przemysłu i rolnictwa środków pieniężnych za pomocą wzajemnego kredytu;

3. czas trwania Towarzystwa jest nieograniczony;

4. że Dyrekcya wybrana składa się z trzech członków: z dyrektora Chaima Fiderera, z kasyera Dawida Fiderera i z kontrolora Nuchima Fiderera zamieszkałych w Tłustem.

5. że firmę Towarzystwa podpisywać będą wspólnie najmniej dwaj członkowie Dyrekcyi, w ten sposób, iż pod wyciśniętą stampilią podpiszą swe nazwiska;

6. że ogłoszenia ze stowarzyszenia wychodzące co najmniej przez dwu członków Zarządu podpisywane, umieszczone będą na publicznych ulicach i placach w Tłustem;

7. odpowiedzialność członków za zobowiązanie stowarzyszenia jest ograniczoną a mianowicie w ten sposób, że członkowie stowarzyszenia odpowiadają za zobowiązanie stowarzyszenia o ile fundusze Towarzystwa nie wystarczają, swoimi udziałami a nadto kwotą równającą się pięciokrotnej wysokości tychże udziałów.

(Uchwała z dnia 19. stycznia 1895 l. 594).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie podaje do wiadomości, że na podstawie uchwały z dnia 25. maja 1895 l. 4.307 wpisany został dnia 5. czerwca 1895 do rejestru spółek zarobkowych i gospodarczych pod poz. 61 strona 145 i 146 statut Towarzystwa z daty Olesko 7. maja 1895 „Towarzystwo kredytowe w Białymkamieniu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ z siedzibą w Białymkamieniu.

Przedmiotem stowarzyszenia jest dostarczenie członkom kredytu potrzebnego do handlu, przemysłu i rolnictwa.

Stowarzyszenie zawarte na czas nieograniczony.

Skład Dyrekcyi stanowią Izaak Josel Sigal jako naczelny dyrektor, Chaim Aron Meiseles jako drugi dyrektor, Ozyasz Ber Sigal jako kasyer, Chune Preiss jako kontrolor i Abraham Sigal jako sekretarz, zastępcą naczelnego dyrektora Izaak Horowitz, zastępcą drugiego dyrektora Markus Perles, zastępcą kasyera Kalman Landesberg, zastępcą kontrolora Emanuel Pessel a zastępcą sekretarza Leib Bernstein — wszyscy w Białymkamieniu zamieszkali.

Podpis stowarzyszenia uskutecznia się w ten sposób, że pod wyciśniętą stampilią Towarzystwa, umieszczone będą podpisy członków Dyrekcyi.

Do ważności podpisów wobec osób trzecich potrzebny jest podpis 3 członków Dyrekcyi.

Wypłaty i wpłaty do kasy uskuteczniają kasyer i kontrolor Towarzystwa.

Wszelkie zawiadomienia w sprawach stowarzyszenia zaopatrzone będą podpisem członków Dyrekcyi, zaproszenia na ogólne zgromadzenia, jeżeli takowe nie pochodzą od Dyrekcyi podpisuje prezes i sekretarz Rady zawiadowczej pod napisem Rada nadzorcza Towarzystwa kredytowego w Białymkamieniu.

Publiczne ogłoszenia stowarzyszenia ogłaszane będą w jednym z dzienników lwowskich.

Poręka członków jest ograniczoną do trzechkrotnego deklarowanego udziału, który najmniej musi wynosić 10 koron bez ograniczenia jego wysokości.

(Uchwała z dnia 27. lipca 1895 l. 6.257).

C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza niniejszem, że firmę „Spółka pożyczkowa w Bóbrce, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ w rejestrze dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w dniu 30. czerwca 1895 wpisano i przy takowej uwidoczniono:

1. że stowarzyszenie to zawiązało się na podstawie statutu z daty Bóbrka dnia 12. grudnia 1894;

2. że siedzibą stowarzyszenia jest Bóbrka;

3. że przedmiotem przedsiębiorstwa jest udzielanie członkom swoim za umiarkowany procent potrzebnych im kapitałów do obrotu w gospodarstwie, handlu i przemyśle lub rzemiośle za pomocą wspólnego kredytu wszystkich członków, tudzież przyjmowanie od członków swoich wkładek pożyczkowych;

4. że czas istnienia Towarzystwa nie został ograniczony;

5. że wszelkie ogłoszenia od stowarzyszenia wychodzące ogłaszane będą w jednym z codziennych publicznych polskich dzienników we Lwowie wychodzących;

6. że członkowie stowarzyszenia odpowiadają za zobowiązania stowarzyszenia, o ile fundusze stowarzyszenia w funduszu rezerwowym i udziałach nie wystarczają nietylko subskrybowanym udziałem, lecz jeszcze dalszą pięćkrotną kwotą w wysokości tego udziału;

7. że na zgromadzeniu członków założycieli w dniu 12. grudnia 1894 wybrani zostali na członków Dyrekcyi: Dawid Erden jako dyrektor, Isser Helfer jako tegoż zastępca, Lipe Aszkanazy jako kasyer, Jonas Löwinsohn jako tegoż zastępca, Nathan Mohl jako kontrolor, Jonas Schweier jako tegoż zastępca, Hersch Schwadron jako sekretarz i Moses Nusstein jako tegoż zastępca i wreszcie;

8. że Dyrekcya w ten sposób za stowarzyszenie podpisywać będzie, iż pod firmą stowarzyszenia 3 członkowie Dyrekcyi, między nimi zawsze jeden dyrektor lub zastępca dyrektora swoje podpisy umieszczą.

(Uchwała z dnia 20. lipca 1895 l. 38.654).

Zmiany w Dyrekcyi:

C. k. Sąd krajowy w Krakowie jako handlowy poleca wpisanie do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Krakowie, spółka zarejestrowana z nieograniczoną odpowiedzialnością“;

że Rada nadzorcza tegoż Towarzystwa na posiedzeniu dnia 29. marca 1895 odbytem wybrała ponownie

na rok następny Edwarda Wojnarowicza zastępcą dyrektora, Antoniego Goettlicha, Walerego Flacha, Karola Rzącę delegatami Rady nadzorczej, zaś Adama Federowicza i Aleksandra Pająka zastępcami delegatów Rady nadzorczej, którzy pod powyższą firmą Towarzystwa stampilią wyciśniętą podpisy swoje w sposób w wzorze firmowym wskazany umieszczą.

(Uchwała z dnia 17. maja 1895 l. 17.773).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Wadowicach ogłasza, że dnia 15. lipca 1895 wpisano w rejestrze dla spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Wzajemna pomoc“ w Makowie, z poręką nieograniczoną, iż Robert Woyde, kupiec w Makowie przez Walne zgromadzenie w dniu 25. marca 1895 zastępcą dyrektora wybrany został i jako taki pod firmą tegoż stowarzyszenia „R. Woyde“ podpisywać się będzie.

(Uchwała z dnia 20. lipca 1895 l. 4.325).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnowie podaje do wiadomości, że równocześnie zarządził wpis w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarskich przy firmie „Towarzystwa zaliczkowego w Mielcu“, zarejestrowanego wskutek uchwały z dnia 20. kwietnia 1874 l. 17.557:

a) że w miejsce zastępcy kasyera Józefa Turczynowicza, obrany został zastępcą kasyera Karol Madejski;

b) w miejsce zastępcy kontrolora Tomasza Ryniewicza, obrany został Feliks Ryniewicz;

c) że inni funkcyonaryusze Towarzystwa na dalszy peryod trzechletni w urzędach swoich potwierdzeni zostali.

(Uchwała z dnia 1. sierpnia 1895 l. 15.108).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu ogłasza, iż dnia 11. czerwca 1895 wpisano do rejestru handlowego dla firm gospodarczych i zarobkowych przy firmie: „Stowarzyszenie bankowe dla handlu i przemysłu w Przemyślu“, że na odbytem dnia 16. marca 1895 zgromadzeniu jako członkowie Dyrekcyi wybrani zostali Arko Dawid, Izrael Gans, Izydor Grossfeld, Chaim Grossmann, Abraham Maneles i Mojżesz Scheinbach, wszyscy z Przemyśla.

(Uchwała z dnia 3. sierpnia 1895 l. 11.770).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie ogłasza, że polecamy prowadzącemu rejestr dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, aby przy firmie: „Zakład kredytowy i komercyalny w Stanisławowie“ wpisał, że na Walnem zgromadzeniu członków pomienionego stowarzyszenia odbytem na dniu 24. lutego 1895 w Stanisławowie wybrani zostali dyrektorami tego stowarzyszenia pp. Szaje Kreisel, Hermann Adlersberg, Izydor Susslak i Moses Sternbell wszyscy kupcy w Stanisławowie, zaś zastępcą dyrektora p. Schulim Süssman, kupiec również w Stanisławowie zamieszkały.

(Uchwała z dnia 25. maja 1895 l. 9.994).

Samborski c. k. Sąd obwodowy jako handlowy ogłasza, że w rejestrze stowarzyszeń wpisał firmę: „Towarzystwo kredytowe i oszczędności w Stryju, zarejestrowane stowarzyszenie z ograniczoną poręką“, że na Walnem zgromadzeniu członków z dnia 28. kwietnia 1894, Józef Horowitz, Jakób Schorr i Izaak Schönfeld powtórnie dyrektorami wybrani zostali.

(Uchwała z dnia 1. czerwca 1895 l. 6.784).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Kołomyi podaje do wiadomości, że uchwałą z dnia dzisiejszego zarządzono zanotowanie w rejestrze handlowym dla Towarzystw zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Kaufmannische Handels und Gewerbe Bank in Zabłotów, registrirte Gesellschaft mit beschränkter Haftung“, że na Walnem zgromadzeniu członków tego banku dnia 5. kwietnia 1895 odbytem dyrektorami wybrani zostali: Zenobiusz Czomkiewicz z Oleszkowiec, Dawid Rosenbaum i Hersch Rosenbaum z Zabłotowa.

(Uchwała z dnia 18. maja 1895 l. 7.295).

Zmiany statutu:

Samborski c. k. Sąd obwodowy jako handlowy ogłasza, że w rejestrze stowarzyszeń przy firmie: „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Borysławiu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ wpisał, że według uchwały na Walnem zgromadzeniu członków 2. kwietnia 1895 powziętej, wypuszczony zostaje z §. 8. statutów ustęp c) opiewający przyjęciem gotówki na rachunek bieżący (Conto Corrent)“.

(Uchwała z dnia 18. maja 1895 l. 5.974).

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Sanoku ogłasza, że w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wpisał przy firmie: „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Bukowsku, stowarzyszenie zarejestrowane z potrójną ograniczoną odpowiedzialnością“, że na Walnem zgromadzeniu członków Towarzystwa odbytem w Bukowsku dnia 21. maja 1895 uchwalono zmianę statutów Towarzystwa w przepisach §§. 3., 5., 6., 8., 12., 13., 15., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25. i 32. wedle której §. 3. ma obecnie opiewać:

Celem Towarzystwa jest: 1. udzielanie kredytu swym członkom przez eskontowanie ich weksli, opiewających na prawną walutę, płatnych licząc od dnia wniesienia ich do Towarzystwa regularnie nie później jak za cztery miesiące i zaopatrzonych oprócz żyrem biorącego kredyt, także rękojmią osoby lub firmy w stanie wypłacalnym będącej, 2. udzielanie swym członkom za rękojmią pożyczek potrzebnych im do obrotu w handlu i przemyśle ze spłatą ratalną na przeciąg jednego roku, jednakże rękojmia ta może być zastąpioną zastawem przez Zarząd za dostateczny uznanym, 3. rachunek bieżący, 4. przyjmowanie depozytów, 5. przyjmowanie wkładek na oprocentowanie a §. 19. Zarząd czyli Dyrekcya składa

się z czterech członków, których ogólne zgromadzenie wybiera z grona członków Towarzystwa na lat dwanaście nie naruszając przepisu §. 15. ustawy z 9. kwietnia 1873 Nr. 70. Dz. u. p. i t. d. że na tem zgromadzeniu zostali do zarządu na lat 12 wybrani Pejsach Bart, Elias czyli Elo Pinter, Salomon Dym i Sisio Kornreich wszyscy właściciele realności i neogocyanci w Bukowsku zamieszkali.

(Uchwała z dnia 25. czerwca 1895 l. 3.764).

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1894.

58. Tarnów. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 5.616·50, saldo rachunku za rok 1894 8.961·94; razem 14.578·44. Straty: z rachunku administracyi i podatków 4.689·30, rozchód w roku 1894 5.616·50, do rachunku bilansu: zysk za rok 1894 4.272·64; razem 14.578·44. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 55.284·33, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 148.595·85, z rachunku długów zaciągniętych 43.589·—, z rachunku odsetek (naprzód na r. 1895 pobranych) 2.185·20, z rachunku funduszu rezerwowego 18.202·59, z rachunku Banku krajowego 1.538·62, z rachunku Zakładu kredytowego ziemskiego 262·62, z rachunku zysków i strat za rok 1894 4.272·64, z rachunku rezerwy strat 38·—; razem 273.963·85. Stan czynny: z rachunku pożyczek 255.191·70, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 228·91, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 2.677·34, z rachunku zaliczek na płace 390·—, z rachunku zapasu druków 210·—, z rachunku walory funduszu rezerwowego 13.280·12, z rachunku koszta procesowe 63·89, z rachunku stan kasy z dnia 31. grudnia 1894 r. 1.921·89; razem 273.963·85.

59. Bircza. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 2.667·58. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 41·40, z rachunku kosztów administracyi 1.728·01, do rachunku bilansu: saldo za rok 1895 898·17; razem 2.667·58. *b) Bilans.* Stan bierny: z rach. udziałów 18.362·15, z rachunku wkładek oszczędności 23.260·98, z rachunku długów zaciągniętych 55.508·—, z rachunku funduszu rezerwowego 5.750·48, z rachunku odsetek 1.050·11, z rachunku Banku zaliczkowego 949·18, z rachunku zysk za rok 1894 898·17; razem 105.779·07. Stan czynny: z rachunku pożyczek 95.178·—, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 317·43, z rachunku odsetek zaległych 5.420·19, z rachunku kosztów administracyi 341·56, z rachunku urządzenia i ruchomości 369·92, z rachunku kosztów procesowych 1.221·09, z rachunku lokacyi 2.348·75, z rachunku gotówka z 31. grudnia 1894 582·13; razem 105.779·07.

60. Krosno. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 9.123·72. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 16·70, z rachunku administracyi i podatków 4.372·06, do rachunku bilansu: saldo za r. 1895 4.734·96; razem 9.123·72. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 65.034·97, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 271.146·10, z rachunku odsetek (naprzód pobranych) 2.524·98, z rachunku funduszu rezerwowego 24.711·88, z rachunku osobnej rezerwy 8.628·25, z rachunku Banku krajowego 1.331·44, z rachunku strat i zysków 4.734·96; razem 378.112·58. Stan czynny: z rachunku pożyczek 322.086·20, z rachunku kosztów ruchomości 150·81, z rachunku kosztów nieruchomości 29.724·96, z rachunku zaliczek procesowych 1.049·86, z rachunku lokacyi funduszu rezerwowego 20.825·57, z rachunku kasy 4.275·18; razem 378.112·58.

61. Stanisławów. Towarzystwo wzajemnego kredytu mieszczan. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 8.454·76. Straty: z rachunku kosztów urządzenia i ruchomości 53·62, z rachunku kosztów administracyi i podatków 3.626·44, do rachunku bilansu: saldo za r. 1894 4.774·70; razem 8.454·76. *b) Bilans.* Stan bierny: z rachunku udziałów 51.490·45, z rachunku wkładek na rachunek bieżący 131.843·85, z rachunku długów zaciągniętych 46.824·—, z rachunku odsetek (naprzód pobranych) 2.141·37, z rachunku funduszu rezerwowego 6.500·80, z rachunku funduszu możliwych strat 500·—, z rachunku strat i zysków 4.774·70; razem 244·075·17. Stan czynny: z rachunku pożyczek 235.828·75, z rachunku odsetek naprzód zapłaconych 279·31, z rachunku odsetek zaległych (zwłoki) 846·65, z rachunku kosztów ruchomości 482·58, z rachunku lokacyi 250·—, z rach. kasy 6.387·88; razem 244.075·17.

65. Tłumacz. Towarzystwo kredytowe „Oszczędność". *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 3.810·79. Straty: 10% z użycia inwentarza 31·78, koszta zarządu 2.251·43, zyski 1.527·58; razem 3.810·79. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 2.006·66, pożyczki 104.304·36, odsetki naprzód zapłacone 122·61, odsetki zaległe 610·72, urządzenie biurowe 312·60, zaliczki procesowe 442·80, nieruchomość 5.193·54, zapas druków 100·—; razem 113.093·29. Stan bierny: udziały 14.105·48, wkładki oszczędności 74.668·01, wierzyciele 15.000·—, odsetki naprzód pobrane 760·78, fundusz rezerwowy 5.193·54, Bank krajowy 1.837·90, czysty zysk za r. 1894 1.527·58; razem 113.093·29.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie.